7
9-D
31

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
27 G
63

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

DE REBVS BOHEMICIS LIBER SINGV-LARIS,

In quo ſeries Regum Bohemiæ, Archie-piſcoporum Pragenſium, Epiſcoporum Olomucenſium & Vratiſlauienſium, aliáque eò facientia continentur: Belli inſuper Bohemici origo, ſucceſſus & finis breuiter deſcribitur.

AVBERTVS MIRAEVS
Bruxellenſis, Canonicus Antuerp.
publicabat.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
BIBL. DOM. PROF. ROM. IHS

LVGDVNI,
Sumptibus CLAVDII LANDRY.
M. DC. XXI.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO
AC
REVERENDISSIMO
D. IOAN. LOHELIO,
ARCHIEPISCOPO
PRAGENSI,
Regni Bohemiæ Legato nato,
Viro Apoſtolico.

O*CTOGINTA plùs minùs anni ſunt*, ANTISTES ILLVSTRISSIME, *cum peſtilentiſſima* Caluini *hæreſis, quæ quarta* Caluiniani. *Furiarum meritò audit, maximo Eccleſiæ ac Reipublicæ Chriſtianæ*

damno, è lacu Lemano in orbem prorupit. Ac primò quidem Galliam aggreſſa, ferro, cædibus, rapinis, ac bellis ciuilibus per Hugonottos *omnia miſcuit, adeò effreni audacia, vt de Regno, tot ſæculis floretiſſimo, ad Helueticam Rempublicam efformando, deque tollendo Rege non ſemel nefariè cogitarit. Inde in Britanniam enauigans, cruces, carceres, haſtas, & ſclopos in Scotiam tranſuexit, & per ſuos* Puritanos *profuſi toties ſanguinis, non vulgaris tantùm, ſed & Regij, cauſſa extitit. Galliam poſtea Belgicam adoriri placuit, ſubmiſſis è Francia hominibus manu linguaque inſtructiſſimis, quique docti eſſent Religionis libertatem*

Hugonotti in Gallia.

Puritani in Británia

laudare,

laudare, veteres Romanæ Eccleſiæ ritus damnare, Priuilegiorum nomen apud imperitam plebem ingeminare, Hiſpanos de tyrannide ac dominandi libidine, vocibus ad commiſerationem compoſitis, accuſare. His nimirum artibus ac fraudibus Geuſij *Belgas, gentem alioqui candidam & Principibus ſuis fidam, ad rebellionem contra Deum ac Regem Catholicum excitarunt.* Geuſij in Belg. anno 1566.

Eodem ipſo tempore, peſtilens illud germen viperarum Germaniæ veſtræ partem ſuo veneno paulatim ac ſubdolè infecit. Vniuerſi itaque Imperij Ordines, plenis comitiis, exitialem ſectam exoſi, auctore Ferdinando Cæſare, anno Euāgelici in Germania.

ſuperioris ſæculi ſexageſimo ſexto, eam decreto pellendam ac proſcribendam cenſuerunt. Sed interceſſerunt nonnulli è manſuetiore Lutheri ſchola (quos iam clementiæ pœnitet) concepta nimirum ſpe, Infirmos Fratres (ſic enim eos appellabant) tolerantia emendari poſſe. Et verò emendati ſunt, vt catuli luporum ac leonum, per ætatem ſcilicet grandiorem, emendari ſolent, aut deponere feritatem.

Numero igitur aucti; cùm Palatinus, Haſſus, Anhaltinus & alij aliquot Principes acceſſiſſent, non ſeſe ampliùs vt hoſpites tulerunt, ſed de exitio veterum inquilinorum conſilia inierunt. Viſum porrò fuit, primùm Confeſſionis Auguſta-

næ

na proceres vafris technis in ſocietatem trahere, Catholicos de multis accuſare, Auſtriacæ gentis potentiam ac magnitudinem omnibus ſuſpectam reddere, in comitiis paſſim lites ſerere, aliena inuadere, breuiter, omnia miſcere ac vertere. Rebus denique in omne æuum, vt ſperabant, ſtabiliendis, placuit Palatinum, contra ius & fas, ad coronam regni Bohemici, & Vinamenſes, à Carolo V. & Maximiliano II. Cæſaribus, ob rebellionem non vnam, Electoratu deturbatos, ad recuperandæ dignitatis ſpem euocare. Sparſi eo fine libri in vulgus plurimi, quibus ius electionis liberæ Bohemis aſſerebant, regni Priuilegia (quo nomine nihil apud plebem

ſpecioſius, nihil ad turbas ciendas aptius) paſſim ingeminabant, Auſtriacos Principes de violata comitiorum regni integritate, deque tyrannide & tentato vniuerſi orbis dominatu falsò accuſabant. Et verò fœda ac deteſtanda iſta rebellio (quæ nō ſolum Bohemos, ſed etiam Morauos, Sileſios, Luſatios, Auſtriacos ſuperiores, & Hungaros vno velut momento inuoluerat, & à Ferdinando Cæſare prouincias ſex ampliſſimas violenta quaſi manu abſtraxerat) vniuerſum Imperij ſtatum euerſura, Turcicæque ſeruituti Germaniam ſubditura videbatur; niſi Deus ab alto tempeſtiuè adfuiſſet, & Principes Auſtriacos, Bauarum ac Saxonem, pro Imperij

perij adeoque Reipublicæ Chriſtianæ vniuerſæ defenſione, firmo fœderis nexu coniunxiſſet.

De ſubacta itaque Praga, quam Caluiniſtæ ſedem imperij ſui deſtinabant, de Auſtria, Morauia, Sileſia, & Luſatia ad obſequium reductis, eſt quod Deo, bonorum omnium largitori, gratias agamus; eſt quod de Hugonottis in Gallia, Geuſiis in Belgio, Puritanis in Britãnia, Suinglianis in Heluetia, Euangelicis in Germania poſt cladem Pragenſem, trepidantibus, nos Catholici & orthodoxi gaudeamus. Equidem ne in communi iſta vniuerſæ Eccleſiæ lætitia, ceſſaſſe videar, mitto ad Te, PRÆSVL ILLVSTRISSIME, *quæ de rebus Bohemicis, præ-*

ſertim ſacris, collecta iampridem in muſæo noſtro adſeruabam. Reperies hic itaque, inter alia, tuorum prædeceſſorum, Antiſtitū, inquam, Pragenſium ſeriem; primos item Bohemiæ, Morauiæ, vicinarumque prouinciarum Apoſtolos, quibus illæ doctrinam Christianam in primis debent acceptam. Inuenies, & tuum B. Roſnatam, *cum ſorore* B. VVoiſlaua, *& Epiſcopos Olomucenſes decem ex Ordine tuo Præmonſtratenſi, & Strahouia tua ad Infulas Pontificias euectos. Tuū dico Ordinem, quem penitus iacentem & tantùm non emortuum, Strahouienſis in arce Pragenſi Abbas à Rudolpho II. Cæſare deſignatus, excitaſti, & ſodalibus ali-*

quot

quot ex Steinſeldia, celebri diœceſis Colonienſis cœnobio, euocatis, ad veterem diſciplinam reuocaſti. Quo nomine ego inprimis, vt Antuerpienſis Eccleſiæ Canonicus (quæ quidem Familiæ Norbertinæ debet plurimùm, vt in Chronico noſtro Præmonſtratenſi iam olim docui) Illuſtriſſimæ Dominationi Veſtræ ex animo gratulor. Deum rogaturus, vt ſicut S.Norbertus, *candidi Ordinis veſtri conditor, Magdeburgenſem diœceſim ac prouinciam Archiepiſcopus magno fructu adminiſtrauit, ſic &, Tu, pari nunc fulgens dignitate, Pragenſem diœceſim, adeoque vniuerſum Bohemiæ regnum ad veteris ac veræ Religionis cultum optimis vitæ*

exemplis ac monitis adducas. In quo pio ac ſalutari voto, ne prolixitate moleſtus fortaſſe ſim, deſino, Bruxellis X. Kal. Maias 1621.

Illuſtriſſ. ac Reuerend.
D.V. ſtudioſiſſimus
AVB. MIRÆVS.

APPRO

Digitized by Google

APPROBATIO.

IOannes Claudius Deuille in ſacra Theologia Magiſter, in ſancti Pauli Lugdunenſis Canonicus, ac in Librorum Cenſuram à Domino Dionyſio Simone de Marquemont illuſtriſſimo & reuerendiſſimo Archiepiſcopo in hac Lugdunenſi Diœceſi incumbere iuſſi: fidem facimus Nos hunc *Librum ſingularem de rebus Bohemicis, &c. Authore Auberto Miræo Bruxellenſi, Canonico Antuerpienſi* euoluiſſe; nihilque in eo Catholicæ, Apoſtolicæ, & Romanæ Eccleſiæ dogmatibus contrarium inueniſſe. Lugduni apud ſanctum Paulum 15. Kal. Iulias, 1621.

C. DEVILLE.

INDEX

INDEX

CAPITVM.

Regni Bohemiæ ſitus, ac ſtatus. Caput I.

Regum, Principumque Bohemiæ ſeries, ab initio Regni ad noſtra vſque tempora. Cap. II.

Reges Bohemiæ ex gente Lucenburgica, Auſtriaca, Polonica, ac demum Auſtriaca. Cap. III.

Sancti, ac patroni Bohemiæ. Cap. IV.

S. VVenceſlai, Bohemiæ Ducis ac martyris, vitæ ſeries. Cap. V.

Vita S. Adalberti, Epiſcopi Pragenſis & mar

& martyris Sambienſis , breuiter commemoratur. Cap. V I.

Pragenſes Epiſcopi & Archiepiſcopi. Cap. VII.

Olomucenſes Epiſcopi in Morauia. Cap. VIII.

Vratiſlauienſes Epiſcopi in Sileſia. Cap. IX.

Canonicorum Collegia, Abbatiæ, & alia cœnobia in Bohemia. Cap. X.

De Pragenſi , & aliis Societatis Ieſu collegiis in Bohemia ac Morauia. Cap. XI.

Belli Bohemici, inter Ferdinandum II. Cæſarem , & Fredericum V. Comitem Palatinum, origo, progreſſus, & finis. Cap. XII.

Maximiliani Bauariæ Ducis Epiſtola ad Paulum V. Pontificem Max. de victoria Pragenſi anno 1620. parta. Cap. XIII.

Pauli V. Papæ Epiſtola reſponſoria ad Maxi

Maximilianum Bauariæ Ducem. Cap. XIV.

Cæſares XII. Auſtriaci, ſeu Vaticinium de magnitudine ac potentia familiæ Auſtriacæ anno 1261. *editum. Cap. XV.*

DE REBVS BOHEMICIS LIBER SINGVLARIS.

CAPVT I.

Regni Bohemiæ ſitus ac ſtatus.

IN Germania ſita eſt Bohemia: ea fines ab ortu ſolis ad Marcomannos & Quados, ab occaſu ad Noricos protendit. Meridionalem eius plagã Pannonia ſuperior, nunc Auſtria dicta, occupat, Saxonia autem & Miſnia Septentrionalem. Vniuerſam Hercynia

cynia ſilua perpetuo ambitu cingit,& claudit vndique, ad Amphitheatri faciem. Vnde æqua ei fere longitudo atque latitudo, & vtraque paulò ampliùs ducentis paſſuum millibus extenditur: vt Ioannes Dubrauius, Epiſcopus Olomucenſis, in Hiſtoria Bohemica tradit. Bohemiæ porro metropolis eſt
Praga. *Praga*, Regum atque Imperatorum Romanorum, aliquot ſæculis, iucunda ſedes. Habet ea Archiepiſcopum & Legatum natum, anno 1344. à Clemente VI. creatum: cui ſuffragari ſolent *Olomucenſis* in Morauia, & *Litomiſſenſis* in Bohemia Epiſcopi. Poſterior iſta ſedes Epiſcopalis deſiit, furore Huſſitarum, qui hodieque totam ferè
Huſſita. Bohemiam inficiunt. Eorum hæreſis primaria eſt, ſanctiſſimam Euchariſtiam ſub vtraque ſpecie laicis dandam eſſe: ideoque calicis ſignum,

ſignum, pro templorum ſuorum foribus, collocare ſolent.

Præter Huſſitas viuunt in Bohemia magno etiam numero Lutherani, Caluiniſtæ, & Picardi: quorum poſtremi ſunt reliquiæ veterum hæreticorum Waldenſium. His nomen dedit Petrus Waldus, ciuis Lugdunenſis, anno circiter 1170. qui patria relicta, cum in Picardiam regni Galliæ prouinciam veniſſet, multos in ea ſectatores nactus eſt. Inde in Germaniam tranſiens, demum in Bohemia conſedit: vnde etiam hodie ij, qui ea dogmata amplectuntur, Picardi vocantur. Sic ex Vido Perpiniano, Epiſcopo Lodeuenſi, qui Inquiſitoris munus in Waldenſes exercuit, Iac. Thuanus tradit Hiſt. lib. 6.

Ad Bohemiæ regnum, certis fœderum conditionibus, tres ampliſſimæ

pliſſimæ prouinciæ pertinent, *Sileſia*, Ducatus titulo clara, *Morauia* & *Luſatia*, vtraque Marchionatus dignitate condecorata.

Vratiſlauia. Sileſiæ caput eſt *Vratiſlauia*, quæ Epiſcopum habet, Gneſnenſi in Polonia Archiepiſcopo ſuffraganeum. Solet is plerumque Niſſæ commorari.

Olomuciũ. Morauiæ primaria vrbs eſt *Olomucium* ad Moram fluuium ſitum, cuius Epiſcopos frequenter Brunæ domicilium habet.

CAPVT

CAPVT II.

Regum Principumque Bohemiæ ſeries, ab initio Regni ad noſtra vſque tempora.

PRIMVS Bohemorũ Princeps fuit CZECHVS, gentis conditor : quo abſque liberis defuncto , ſubrogatus eſt ſuffragio populari 1

CROCVS anno Chriſti 670. qui cum tres filias reliquiſſet, ſuffecta eſt patri

LIBVSSA anno 710. Cui PREMISLAVS anno 722. nupſit : ex quo & Libuſſa, deinceps propagati ſunt Principes Bohemiæ : neque tã ex Plebiſcito, aut Lege, quàm vſu ipſo, & cõſuetudine recepta & continuata , factus eſt hereditarius Princi-

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

Principatus; vſque adeò, vt cum heredes eſſent hebetes & parum apti, nihilominus reſpectu ſanguinis ſuccederēt; qualis omnino fuit Premiſlai & Libuſſæ filius

5 NEZAMISLIVS anno 745. Huic ſucceſſit filius

MNATHA an.783. Huic item filius

VOGENVS anno 804. Huic filius natu maior

KRESOMISLIVS, anno 832. alio nomine *Vniſlaus* (etſi hic Dubrauio eſt diuerſus;) huic filius

NECLAN anno 852. Huic filius natu maior

HOSTIVITVS anno.871.Huic filius

10 BORIVOIVS, primus Chriſtianus Princeps anno 890. Hic cauſſa Religionis Chriſtianæ vexatus à Bohemis, voluntarium ſibi elegit exilium in Morauia,& quòd ſine

Digitized by Google

ſine Principe Reſpublica detrimentum pateretur, habitis comitiis, accerſitus eſt ex Bauaria *Stoimirus*, ab Hoſtiuito Principe relegatus; ſed mox reiectus, & vnde venerat remiſſus eſt: qui proinde ſucceſſionem ſanguinis interrupiſſe, non eſt cenſendus, præſertim reuocato poſtmodum Boriuoio, & dignitati priſtinæ reſtituto. Qui adhuc ſuperſtes, quò liberiùs pietati operam daret, accitis Ordinibus, Principatum filio natu maiori tradidit. Is fuit ex S. Ludmilla coniuge

SPITIGNEVS anno 905. Huic breui defuncto, patre adhuc viuente, & volente ſucceſſit frater

VRATISLAVS an. 907. Huic filius S. WENCESLAVS an. 921. qui Regiam dignitatem, ab Othone Imperatore delatam, vſurpare detrectauit. Iure tamen Rex fuit, & pro

& pro felici Bohemicì regnì auſpicio primus meritò numerandus, anno 940.à fratre cæſus. Huic ſucceſſit fratricida

15 BOLESLAVS, Sæuus appellatus,anno 929. Huic filius natu minor (quòd Strachiuas maior Ratiſbonæ monachum profeſſus eſſet.)

BOLESLAVS, Pius dictus, anno 967.Huic filius cognominis

BOLESLAVS, an.999. qui luminibus priuatus,ceſſit filio maiori adhuc viuens Principatũ. Is fuit

IAROMIRVS an.1003. Hunc excæcauit frater, eidēque ſucceſſit

VDALRICVS an.1004. Huic primogenitus

20 BRETISLAVS an.1033. Huic item maior filius

SPITIGNEVS an.1055. Huic frater ætate proximus

VRATISLAVS an.1061. Hic ab Henrico IV. Imperatore Rex creatus

creatus,primus, facto ipſo, Regem ſe geſſit. Bretiſlao autem primogenito,ob contumaciam poſthabito, viuens coram Ordinibus ſucceſſorem ſibi deſignauit *Conradum* fratrem. Sed Regius deinceps honor ac titulus ad annos 60. interruptus fuit.

CONRADVS anno 1093. hereditatem adiit.Huic breui defuncto ſucceſſit Vratiſlai Regis filius (qui à patre fuerat excluſus)

BRETISLAVS an.1093.Huic frater ſucceſſit, ab ipſomet deſignatus,

BORIVOIVS an.1100. Hunc 25
regno expulit Suatoplucus, ex Othone, Bretiſlai I. filio, natus, & principatum arripuit

SVATOPLVCVS anno 1107. Huic rurſum ſucceſſit,ex filiis Vratiſlai Regis,

VLADISLAVS an. 1109. Hic

Digitized by Google

præterito Othone fratre maiori, deſignauit ſucceſſorem alterum minorem. Is fuit

SOBIESLAVS an. 1125. Hic vicem rependens, ex filiis Vladiſlai dixit heredem Vladiſlaum anno 1140.

VLADISLAVS II. poſtea à Friderico Imperatore Barbaroſſa creatus eſt II. Bohemiæ Rex. Sed poſt ipſum denuò interregnũ fuit. Porrò Vladiſlaus adhuc viuens adminiſtrationem Friderico filio tradidit.

30 FRIDERICVS anno 1173. Hunc interuertit Vdalricus Sobieſlai Principis filius, & Vratiſlai Regis nepos.

VDALRICVS anno 1174. qui mox ceſſit fratri maiori Sobieſlao.

SOBIESLAVS verò II. anno eodem 1174. eſt Princeps factus. Sed hunc reſtitutus Fridericus deiecit.

iecit. Friderico defuncto ſucceſſit

CONRADVS Leopoldi Znoimenſis filius anno 1181. Quo peſte extincto

WENCESLAVS, Othonis Nigri filius anno 1191. pro Principatu cum Premiſlao, Vratiſlai Regis filio, contendit: ſed Wenceſlao interfecto, & Premiſlao excluſo, pro bono pacis, rogatu procerum, ſucceſſit

HENRICVS, Vladiſlai filius, 35 & Vladiſlai Regis frater, ex Epiſcopo Pragenſi factus Princeps anno 1191. Hic, Republica laudabiliter adminiſtrata, Egram ſeceſſit, Regni curam Ordinibus commendans, vbi breui deceſſit. Ex Vladiſlai Regis filiis, Vladiſlao & Premiſlao (quod ſenior tunc ignotus exularet apud Ratisbonam in Latomiis) prælatus eſt

VLADISLAVS anno 1197.

qui poſtmodum Premiſlao ſeniori ceſſit principatum.

PREMISLAVS, dictus Othocarus, Vladiſlai Regis filius anno 1197. à Philippo Imperatore manu propria coronatus Moguntiæ, in conuentu Principum, III. Rex Bohemiæ fuit: ex quo tēpore Regia dignitas continuata eſt, & ipſe Wenceſlaum Filium adhuc puerum coronauit.

WENCESLAVS Premiſlai filius, & ipſe Othocarus nominatus, ac Rex IV. Bohemiæ anno 1231. fuit. Huic item ſucceſſit

OTHOCARVS, ita ſimpliciter nominatus, cognomentum aui quaſi proprium ſortitus, alioqui Premiſlaus Othocarus V. Rex anno 1254. Succeſſit ei filius

40 WENCESLAVS VI. Rex anno 1284. qui ex Iuditha Rudolphi I. Imperatoris filia, ſuſcepit filium

Wenceſlaum Iuniorem appellatum.

WENCESLAVS Iunior VII. Rex, vltimus Bohemiæ Princeps ex poſteritate virili Premiſlai I. fuit. Sed duæ illius ſorores Anna, & Elizabetha fuere ſuperſtites: de quibus ſequenti capite dicam.

CAPVT III.

Reges Bohemiæ ex gente Lucenburgica, Auſtriaca, Polonica, ac demum Auſtriaca.

POSTEAQVAM heres maſculus primæui Principũ Bohemiæ ſanguinis defecit, ex feminis eiuſdem proſapiæ propagati ſunt Reges Bohemiæ: & nunquam is thronus caruit auito Principum ſanguine, niſi cùm *Georgius Podie-*

bradius illum occupauit, de quo ſuo loco dicetur. Vnde factum eſt, vt externæ Principum familię in ſanguinis ſceptrique communionem adſcitæ ſint, *Lucenburgica* primùm, deinde *Auſtriaca*, tertio loco *Polonica*, & iterum *Auſtriaca*. Igitur de Lucenburgica primò dicendum. Wenceſlaus Rex, pater illius interempti, in quo virilis ſtetit propago, duas quoque filias ſuſcepit, ex Iuditha Rudolphi I. filia, *Annam* & *Elizabetham*: ex quibus Anna *Henrico* Carinthiæ Principi cùm nupſiſſet, mortuo fratre Wenceſlao, hereditatem Regni adiit cum viro ſuo Henrico. Nam (quod lib. 10. narrat Dubrauius) ambæ ſorores, *Anna* videlicet Henrici vxor, & *Elizabetha* nondum cuiquam deſponſa, comitium ingreſſæ, orant, ſui haberi rationem: ne velut alienæ à Regno prætereantur. Ita ad

Henri

Henricum, propter Annam, regimen tunc defertur.

Is poſtea, quòd confirmationem ab Imperatore Henrico VII. Lucenburgenſi in tempore non petiuiſſet (iſte ſcilicet prætextus quæſitus fuit) Principatu exutus eſt; ſuffecta autem *Elizabetha* natu minor, Wenceſlai Regis filia: cui IOANNES, Cæſaris Henrici fi- 42
lius, ab ipſomet parente, proceribus regni Bohemiæ flagitantibus, maritus datus eſt: ex quo matrimonio CAROLVS IV. & WENCESLAVS illius filius, & huius frater SIGISMVNDVS eodem 45
ordine in regno Bohemiæ, hereditario iure, ſucceſſerunt.

Sigiſmundus cùm vnicam haberet filiã Elizabetham, ALBERTVM Auſtriacum (poſtea Imperatorem) ſibi generum adſciuit, adoptauit filium, heredem conſti-

Digitized by Google

tuit, idque totum Ordines regni probauerunt. Atque ita domui Lucenburgicæ ſucceſſit Auſtriaca in regni hereditate, per vxorem, ſicut illa priùs illud obtinuerat & hereditarium ſibi fecerat.

Alberto patri ſucceſſit filius LADISLAVS tanquam heres; ſed eo breui, non abſque ſuſpicione veneni, communi Europæ luctu, ſanctiſſimè vita functo, tertiò ad feminas reditum eſt. Habuit enim ſorores duas Ladiſlaus, *Annam* & *Elizabetham*, quarùm maior Duci Saxoniæ *Guilielmo*, minor *Caſimiro* Poloniæ Regi, ex familia Iagellonica, matrimonio iunctæ erant. Verùm ambæ per ambitionē GEORGII PODIEBRADII excluſæ fuerũt: atque ita tunc primùm, & ſolùm tunc, Regale Bohemiæ ſolium penitus caruit primæuo Principum ſanguine. Fuit autem is electus via

ac

ac modo prorſus violento. Nam cùm Legati adeſſent competitorum, quibus ius eſſe aliquod poterat ad Regnum, Friderici primùm Imperatoris Auſtriaci, qui ex veteri cum Bohemis pacto, non tam ſibi quàm fratri aut patrueli Regnũ petebat, deinde *Caſimiri* Poloniæ Regis, & *Guilielmi* Saxoniæ Principis (quorum Caſimirus minorem Ladiſlai ſororem, Guilielmus maiorem in vxorem habebat;) ſtudioſè cauit Georgius, ne audirentur, priuſquam electio facta eſſet, nempe ne æquitati foret locus. Cumque in templum ante electionem Ordines ſupplicatum conueniſſent, vehementi Ioannis Rokizani, Huſſitarum anteſignani & Prædicantis, oratione, per tumultum Georgio acclamatũ eſt, quem tamen neque Moraui, neque Sileſij pro Rege vnquam agnouerunt,

vtpote tumultuariè intruſum.

Defunƈto Podiebradio, qui legitimam ſucceſſionem interceperat, per iniuriam excluſis Ladiſlai ſororibus; reƈtè atque ordine VLADISLAVS, Caſimiri Poloniæ Regis filius, ex Elizabetha Ladiſlai ſorore, in Regem Bohemiæ aſſumptus fuit: quod ex Regum Bohemiæ ſanguine, à matre oriundus eſſet. Is poſt mortẽ Matthiæ Coruini anno 1492. creatus eſt inſuper Rex Hungariæ, & anno 1516. Budæ obiit.

50 Ladiſlao ſucceſſit filius LVDOVICVS, Hungariæ & Bohemiæ Rex, qui anno 1526. in prælio contra Turcas cæſus, ex Maria Caroli V. Imperatoris ſorore nullam reliquit prolẽ. Itaque FERDINANDVS Auſtriacus, eiuſdem Caroli V. Imperatoris frater, *Anna*, Ludouici ſorore, in vxorem duƈta, faſces Bohemicos,

Digitized by Google

hemicos, poſt Albertum Auſtriacum poſtliminiò in familiam ſuam retulit.

Ferdinãdo MAXIMILIANVS filius, Maximiliano RVDOLFVS itidem filius, & huic demũ MATTHIAS frater, ex ordine ſucceſſerunt. Patrueli demum ſuo Matthię FERDINANDVS II. eſt ſuccen- 55
turiatus: quem diu ſeruet ac ſoſpitet Deus.

CAPVT IV.

Sancti ac Patroni Bohemiæ.

SANCTVS VITVS martyr & Patronus Bohemiæ, cum Modeſto & Creſcentia celebratur per vniuerſam Eccleſiam. Henricus I. Imperator brachium eius dedit *S. VVenceſlao*, qui Pragæ anno 923. templum Metropolitanum, in

honorem S. Viti, à fundamentis excitauit, quod *S. VVolfangus* Ratisbonenſis Epiſcopus conſecrauit, brachio S. Viti in eodem honorificè collocato.

S. WENCESLAVS, Dux Bohemiæ & martyr, anno 929. à fratre Boleſlao cæſus, Romani martyrologij adſcriptus ad 28. Sept.

S. ADALBERTVS, ſecundus Epiſcopus Pragenſis, & martyr, quieſcit Pragæ in ſacello peculiari, quod *Maria*, Maximiliani II. Imperatoris coniux, condidit in æde metropolitana. Vitam eius ſcripſit Coſmas primùm Decanus, pòſt Epiſcopus Pragenſis.

S. SIGISMVNDVS, Rex Burgundiæ & martyr, à Carolo IV. Imperatore, an. 1366. Pragam honorificè tranſuectus eſt, ad baſilicam metropolitanam.

S. PROCOPIVS, presbyter & mona

monachus Benedictinus, prope Sazauam, templum Deiparæ, & S. Ioanni Baptiſtæ erexit, ibidemque Abbas factus, temporibus Vdalrici Regis Bohemiæ floruit. Obiit anno 1053. in Diuos anno 1204. relatus. Vita exſtat apud Surium tomo 7.

S. LVDMILLA, Duciſſa Bohemiæ, amita S. Wenceſlai Regis, eundē à cunabulis educauit. Quieſcit Pragæ, eò trāſlata per S. Wenceſlaum. De qua vide plura ſequenti capite.

S. IOANNES ELEEMOSYNARIVS, martyr & Canonicus Eccleſiæ metropolitanæ Pragenſis, quieſcit in eadem; à Wenceſlao IV. Rege de ponte in Muldam fluuium præcipitatus, quòd confeſſionem ſacramentalem ſibi à Regina, illius coniuge, factam, nollet aperire.

S. IVA

S. Ivanvs, filius Geſtimuli Regis Croatiæ, iuuenis in eremum ſeceſſit, S. Ludmillæ charus; floruitque ſub Boriuoio Duce Bohemiæ. Quieſcit Pragæ in æde metropolitana, & colitur die S. Ioanni Baptiſtæ ſacro.

S. Cyrillvs Epiſcopus, & S. Methodivs ex Alexandria in Morauiam venerunt, Græcæ ac Slauonicæ linguæ periti. Ab iis *Suatoplucus* Marcomannorũ Rex, Chriſti caſtris adſcriptus eſt. Idem Cyrillus Boriuoium Bohemię Ducem, anno 894. Chriſtiana doctrina imbuit, Ludmillam Duciſſam baptizauit, & baſilicam cathedralem in *VVellehard*, vbi nunc eſt Abbatia, conſtituit. Romam demùm profectus, ibidem in Domino obdormiuit, vt & S. Methodius.

SS. Vitvs, Ioannes, Matthævs, Benedictvs, Isaac,

&

& CHRISTINVS, fratres natione Poloni, ac martyres, magnam vitæ auſteritatem profeſſi ſunt ſub *Meſcone* Duce, & anno 996. à Prutenis cæſi, cum S. Adalberto Epiſcopo, Gneſna Pragam tranſlati ſunt.

B. ROSNATA, Bohemis HROZNATA, è nobiliſſima familia Guttenſteniana oriũdus, monaſterium *Teoplicenſe*, ordinis Præmonſtratenſis, cõdidit, ibidemque Abbas fuit, Teoplæ conditus. Vitæ eius Hiſtoria exſtat in Chronico noſtro Præmonſtratenſi.

B. WOISLAVA, ſeu Woizlaua, ſoror B. Roſnatæ, monaſterium *Chotieſſouienſe* Virginum, ordinis Præmonſtratenſis, extruxit, & vſque ad mortem piè prudenterque gubernauit.

B. MLADA, ſoror Boleſlaĩ Pij, Bohemiæ Ducis, & filia Boleſlai

Sæui,

Sæui, fuit prima Abbatiſſa virginum Benedictinarum, monaſterij S. Georgij in arce Pragenſi.

B. IZDISLAVA, è familia Baronum Berkenſium, monaſticen inter virgines ordinis Prædicatorum profeſſa, magnum æs ad cœnobij ædificationem contulit.

B. AGNES, Premiſlai Regis Bohemiæ filia, Frederici Cæſaris, & N. Angliæ Regis nuptias cùm repudiaſſet, à Gregorio IX. Papa monaſticam S. Franciſci veſtem impetrauit. In honorem eiuſdẽ S. Franciſci, monaſterium condidit, quod Crucigeris cum rubea ſtella tradidit. Struxit item clauſtrum pro monialibus S. Claræ, quas inter, vt altera Martha, ſeruiuit, obiitque 6. die Martij, in templo Deiparæ condita.

Sic ferè Georgius Bertholdus Pontanus, Præpoſitus Eccleſię metropoli

tropolitanæ Pragenſis, lib. 4. Bohemiæ Piæ.

De S. Heduuige, Duciſſa Sileſiæ, vide infrà cap. 9.

CAPVT V.

S. VVenceſlai, Bohemiæ Ducis ac martyris, vitæ ſeries.

SANCTVS WENCESLAVS, nobili Ducũ Bohemiæ ſanguine procreatus, patrem habuit *Vratiſlaum* præſtanti religione, at matrem *Drahomiram*, crudelis ingenij, & impietatis magnæ feminam. Primis pueritiæ annis ab auia paterna *Ludmilla*, egregij exempli matrona, probè educatus, ac Sacerdotibus Chriſtianis in diſciplinam eſt traditus.

Hinc defunĉto patre, cùm mater

ter principatum inuaſiſſet,& Chriſtianæ religioni infeſta immineret, opportunè Wenceſlaus, auiæ ſtudio, in paternã ditionẽ euectus eſt.

At Drahomira, inuidiæ ſtimulis agitata, cùm gratiam ſuam auiæ poſtponi, pluſque apud filium, in Religionis præſertim cauſſa, quàm ſe, poſſe dolet; educatores ac Sacerdotes fugat, atrocia edicta in Chriſtianos proponit, ac denique Ludmillã ante altare prouolutam, poſtquã exomologeſi peccata ſua Sacerdoti aperuiſſet,& de eius manu ſacrùm viaticum accepiſſet,immiſſis percuſſoribus, obliſo gutture,ſuffocari curauit.

Hinc Wenceſlaus, ad maturiorem ætatem progreſſus,ſedem Pragæ fixit, excuſſoque matris impiæ iugo,primores Bohemię ad ſe euocatos ſic allocutus eſt, vt palam iis denuntiaret,ſe ſeruum eſſe Chriſti,

neque

neque idolis honorem vllum permittere poſſe. Ex quo paſſim idola comminui,atque eccleſias,à matre Chriſtianis occluſas, reſerari iuſſit.

Memór verò, quibus inſtitutis, auiæ cura, adoleuiſſet, cum modeſtiæ ac pudicitiæ laude, tum aliis ſanctitatis exemplis ſic mores ornare cœpit, vt plus in eo ſæculi cõtemptus, quàm Principalis apex emineret. Nocte media cõſurgens cæſos ab ſe lignorum faſces humeris ſuis è nemore exportabat, vt pauperes iis refoueret. Triticum in hoſtias, vinum in ſacrificium propriis manibus expediebat, perpetua virginitate conſpicuus. Oblatum ab Imperatore Othone Regis titulum recuſauit.

Tam in ſe durus corporis domitor exſtitit,vt ſub fulgenti veſte cilicium geſtaret; nocte peruigil,vno comite, nudis pedibus, eccleſias obiret;

obiret; ſauciis interdum ita plantis, vt largè cruor deflueret. Dies per ſimilia pietatis officia exigebat, languentes inuiſendo, nudos veſtiendo, pauperes alimentis ſuſtentando, crebris vigiliis ac inedia corpus ſuum atterens.

Tandem à fratre *Boleſlao*, & infeſta matre, in ſpeciem honoris ad natalitia infantis, recens à fratre ſuſcepti, inuitatus, ad eum, non ſine præſagio imminentis periculi, ſecurus acceſſit. Solitoque more tẽplum nocte intempeſta ingreſſus, deteſtabili parricidio, iſtic à Boleſlao germano, in capite vulneratus, ac mox ſatellitum crebris vulneribus interfectus eſt. Percuſſores omnes vltione diuina puniti. Templi paries, in quo martyr cæſus, nullius opera abſtergi eluique potuit à cruore, quo reſperſus ex corpore S. Wenceſlai fuerat.

CAPVT

CAPVT VI.

Vita S. Adalberti, Epiſcopi Pragenſis, & martyris Sambienſis, breuiter commemoratur.

ADALBERTVS apud Bohemos natus illuſtri & regia maiorum proſapia, matrem habuit ex Slauorum gentě, patrem verò qui Henricum primum eius nominis Germaniæ Regem ſanguine contingebat. Magdeburgum puer, iam pridem à parentibus diuino cultui conſecratus, ad litterarum ſtudia miſſus eſt; vbi eum *Adalbertus*, vrbis Epiſcopus, tum ſuo nomine affecit, cùm antea *Voicechus* appellaretur, tum iis ſapientiæ atque Chriſtianę pietatis ornamentis imbuit, vt reuerſus inde ad ſuos omnibus eſſet admirationi.

Sancti

Sanctitate igitur vitæ & eruditionis fama, ac gentis ſplendore, ciuibus ſuis gratiſſimus, vbi per id tempus Pragenſem Eccleſiam Prę-ſulis morte deſtitui contigit, ipſe omnium conſenſu Epiſcopus electus, & à *VVilligiſo* Moguntino Archiepiſcopo conſecratus eſt. Suſceptus itaque magna cleri populique alacritate, Pontificatus munus, quoad vixit, ſumma fide diligentiaque adminiſtrauit.

Duodecim pauperes quotidie menſæ ſuæ familiariter adhibebat; compluresque feſtis diebus inopes accerſiri ad ſe iubebat; quibus larga vitæ ſubſidia benignè miniſtrabat. Rarò, niſi die ſacro, ante ſolis occaſum, cibum capiebat; neque vnquam ſatur quieti ſe dabat. Corpuſculum quippe acerrimis atterebat ieiuniis, ac vigiliis: neque nox lectulo reddebat, ſed excipiebat il-

lum

lum nuda humus, vel tenue cilicium, ſuppoſito, pro puluino, capiti lapide.

Inter hæc ſtrenuus Paſtor, cùm & exemplo ſanctæ vitæ, & verbo prædicationis inſiſtēs, commiſſum ſibi populum ad iuſtitiæ virtutiſque tramitem perducere conatur, ſentit opus hoc miniſterij tardiùs, quàm optabat, ſibi prouenire; Bohemis in omnem vitæ licentiam effuſis, & coniugij leges nefariè violantibus: ad hæc clero quoque Pontifici in primis aduerſante, quo minùs pios ſuos conatus prouehere poſſet.

Quare Romam ſibi primo quoque tempore adeundam putauit, quò à ſummo Eccleſiæ Pręſide ſolui à Paſtoralis officij cura, & ſecedere in ſanctæ contemplationis otium poſſet. Inde ſacra Hieroſolymorum loca peragrans, cùm in

reditu

reditu Caſſinenſe monaſterium petiiſſet, ſuaſu ſanctiſſimi *Nili* Abbatis Romam reuerſus, iſtic à *Leone* Abbate monaſticam veſtem ſuſcepit. Sed ilico, adnitente Archiepiſcopo Moguntino, ad ſedem ſuam reuerti in Bohemiam à Pontifice iuſſus eſt.

Sed, non diutiùs Pragæ ſubſtitit, quàm in priſtinam vitiorum conſuetudinē relapſa Bohemia virum ſanctum iterum Romā adire compulit: vnde & *Gregorÿ V.* auctoritate, rurſum in Bohemiam miſſus, poſtquam nec quietis aut compoſitis incolarum animis vti licuit, *Boleſlaum* Poloniæ Ducem exorat, vt ad Prutenorum animas Chriſto lucrifaciendas nauigium præbeat, & ad incultarum iſtarum gentium arua, vomere Dei præſcindenda, copiam ſibi faciat. Itaque Pannonia & magna Sarmatiæ parte Euāgelij luce

luce & miraculis colluſtrata, denique in eam Pruſſiæ regionem venit, quæ *Sambia* dicitur.

Hîc cùm ex Prutenis vnum ad Chriſti notitiam perduxiſſet, huius vſus eſt hoſpitio, cum duobus vitæ comitibus, quos ex Polonia ſecum adduxerat. Ceterùm ipſo Pruſſiæ ingreſſu, ſubito barbarorum concurſu, ignotam veſtem cultumque peregrini admirantium, exceptus, furorem eorum non euaſit. Nam conto inter ſcapulas valido ictu percuſſus, Deum laudauit, quod vel vnam pro Domino ſuo crucifixo plagam accepiſſet.

Inde cùm fortiter de Euangelij ac ſalutis eorum neceſſitate verba ad paganos haberet, neque finem eos ad meliora flectendi faceret, illi cœleſtia verba dedignantes, miniſque ac clamoribus ſanctum virum ſuis excedere finibus iuben-

tes, mortem denique & extrema mala illi atque hoſpiti comminati ſunt, ni cœptis deſiſteret, & cum ſuis alio migraret.

Hac cura mirè anxius vir ſanctus, magiſque quòd in huius gentis procuranda ſalute tam parum proficeret; primò veſtem, qua paganos offendi didicerat, mutare ſtatuit, atque ſi ne quidem ita res ſuccederet, abire ad *Luiticos*; quorum linguam bene callebat. At armatus inter hæc Prutenorũ furor, vitæ ſancti viri inſidiabatur. Quare rei diuinæ inſiſtentem clamoribus aggrediuntur, & ceu magum & incantatorem deſtinant neci.

Fuit ex irruentium turba, qui cum oculos flecteret, retrò flammam conſpexit qua vicum apparebat cremari, vnde exierant. Quare reuerſi ilico, cùm damnum ab igne nullum illatum eſſe cognoſcunt,

ſcunt, magiæ viſum adſcribentes, vehementiùs in ſanctum virũ concitantur, ligatumque in montis vicini ſupercilium pertrahunt.

Hîc primùm dux & magiſter nefariæ cohortis, iaculo penetralia cordis ipſius tranſigit: ceteri deinde certatim miſſilia ingerentes, deſtinatum ſcelus peragunt, ſeptemque lanceis confoſſum, martyrem cælo tranſmittunt. Paſſum autem perhibent ſanctum Adalbertum nono Kalendas Maij, anno nongenteſimo nonageſimo ſeptimo, feria ſexta, Imperatore Othone tertio.

Admiranda ſunt, quæ remotis in locis de morte S. Adalberti piis viris Deus reuelauit. Quippe *Ioanni* Abbati monaſterij Romani, in quo olim vixerat, linteum oblatum eſt de cælo, inſtar niuis candidum, quo Adalbertus donatus in cælũ profi-

ciſci videbatur. At *Nilus* Græcus, miræ ſanctitatis Abbas, Caſſino Romam nuntiauit, amicum communem Adalbertum bonam habere viam, qui verè cum Spiritu ſancto ambularit.

Corpus martyris à barbaris aſſeruatum eſt capite à trunco diuulſo. Vtrumque *Boleſlaus* Poloniæ Princeps pretio redemptum, ſolemni pompa reduxit in Poloniā, ac primò in *Tremeſnenſi* monaſterio collocauit; nec multò poſt ad Gneſnenſem baſilicam tranſtulit; vbi inclytus martyr Chriſti pluribus cœpit & humano generi ſalutaribus miraculis clarere.

Denique huius fama permotus *Otho* Tertius eius nominis Imperator, in Poloniam profectus, ſepulcrum Adalberti martyris, inuiſit, & *Boleſlao* regiis inſignibus atque honore affecto, brachiū noui

marty

martyris à nouo Rege impetrauit; quod poſtea Romæ in inſula apud D.Bartholomæi Eccleſiam depoſitum eſſe fertur.

S. Adalberti vitam ſcripſit Coſmas ex Decano Pragenſi Epiſcopus Pragenſis, & Bohemorum Hiſtoriographus.

CAPVT VII.

Pragenſes Epiſcopi & Archiepiſcopi.

ANNO Chriſti 923. *S. VVenceſlaus* Bohemię Dux & martyr S. Vito martyri templum Pragæ ædificauit, quod anno 968. *Boleſlaus Pius* Epiſcopi ſedem fecit, *Ioannes I.* Rex eiuſque filius *Carolus IV.* Cæſar, anno 1344. Metropolitano honore decorandum, per Clemen-

tem VI. Papam, curarunt.

1 Ditmarus primus Epiſcopus, petente Boleſlao Pio Duce anno 968. conſtituitur,& anno ſequenti moritur.

S. Adalbertus Gneſnenſibus in Polonia Epiſcopum dedit *Gaudentium*,& Prutenis Euangelium prædicauit: à quibus anno 996. coronatus eſt martyrio.

Deodatus obiit anno 1017.

Helichardus obiit 1024.

Iſo obiit 1030.

Seuerus, qui & Olomucenſis Epiſcopus fuit, anno 1065. obiit. De quo vide plura ſeq. capite.

Iaromirus, frater Vratiſlai Ducis.

Coſmas, antea Decanus Pragenſis, Bohemicam hiſtoriam à Czecho vſque ad obitum ſuum pertexuit.

Hermannus præfuit annis 21.

Mainar

Mainardus, natione Germanus.

Ioannes, ſepultus in ſacello S. Gothardi Epiſcopi.

Otho obiit 1148.

Daniel, obiit peſte in Lōbardia.

Fredericus anno 1170. creatus, obiit 1178.

Valentinus obiit 1182.

Henricus, Vladiſlai Regis frater, eſt factus Bohemiæ Princeps anno 1191. de quo vide ſupra cap. 2.

Daniel, Vladiſlai Capellanus antea.

Andreas, obiit Romæ.

Ioannes antea Scholarcha Pragenſis.

Nicolaus, antea Canonicus Pra- 20
genſis.

Ioannes III. antea Scholarcha.

Thobias, antea Præpoſitus Pragenſis.

Gregorius, antea Decanus Pragenſis.

Ioannes IV. antea Canonicus Pragenſis.

Archiepiſcopi Pragenſes.

Erneſtus à Clemente VI. Papa anno 1344. creatus eſt Archiepiſcopus, additis Olomucenſi & Lithomiſlenſi, ſuffraganeis.

Ioannes Oczko, antea Epiſcopus Olomucenſis, poſt S.R.E. Cardinalis.

Spinco, Sbinco, vel Spigneus, Albicus, & Conradus, vix digni ſunt, qui in Pontificum catalogo locum habeant. Minùs digni, Ioannes Rokizanus, & Auguſtinùs Sanctuarienſis. Sæuientibus porrò per Bohemiam Huſſitis, ſedes Archiepiſcopalis, vltra centum annos, miſerè vacauit.

Antonius, patria Muglicenſis, ordinis Crucigerorum Magiſter gene

generalis,& Epiſcopus Viennenſis, à Ferdinando I. Imperatore & Rege Bohemiæ, inſtaurato Archiepiſcopatu primus Antiſtes eſt nominatus. Concilio Tridentino, tanquam Cæſareus Orator, interfuit. Monaſteria duo, Officēſe & Schuuecenſe, Archiepiſcopatui coniungenda curauit.

Martinus, Muglitio oriundus, poſt ordinis Crucigerorum Magiſter generalis,à Rudolpho II. conſtitutus,à Georgio Draſcouitio Archiepiſcopo Colocienſi, poſt Cardinale,conſecratus eſt.

Spines,vel Spigneus Berka,Magiſter ordinis Crucigerorum cum rubea ſtella, olim Gregorij XIII. Papæ Cubicularius.

Carolus Baro à Lamberg, anno 1606. à Rudolpho II. Cæſare nominatus,eſt à Paulo V.Papa confirmatus, & conſecratus eſt an.1607.

Hactenus ex lib.3.Bohemię Piæ, quam Georgius Bartholdus Pontanus, Præpoſitus Pragenſis, conſcripſit, & Francofurti anno 1608. publicauit.

Ioannes Lohelius, primùm Epiſcopus Sebaſtienſis, & dicti Caroli Archiepiſcopi ſuffraganeus; Abbas Strahouienſis, & Viſitator ordinis Præmonſtratenſis, Carolo defuncto ſucceſſit in Archiepiſcopatu Pragenſi: quem hodieque feliciter & cum laude adminiſtrat.

CAPVT VIII.

Olomucenſes Epiſcopi in Morauia.

1 SANCTVS CYRILLVS, natione Græcus, Morauorum Apoſtolus & Archiepiſcopus anno 887. à Nicolao I. Papa creatus,

tus, annis fere quinque *Velegradi* *Sedes Vele-gra-di.* reſedit, *Suatoplucum* Regem Morauorum baptizauit, & Romam rediens, ibidem obiit.

S. Methodius fratri ſuo Romam abeunti in ſede Velegradenſi ſucceſſit, iuſſu Adriani Papæ; qui & ipſe Romam profectus, ibidem anno 907. deceſſit.

Ioannes S. Methodio in Pontificatu ſucceſſit, & in opido *Poleſſouico* *Po-leſſo-u.ci.* ſedem Epiſcopalem conſtituit, quam alij volunt in *Cunouico* fuiſſe.

Silueſter Ioanni anno 942. ſucceſſit, & annis 19. præfuit. Quo defuncto, Epiſcopatus cum Ratiſponēſi Eccleſia annis 35. vnitus manſit. Poſtea per Benedictum VII. tēpore S. Adalberti Epiſcopi Pragenſis, annexus fuit Eccleſiæ Pragenſi: quæ vnio annis 92. vſque ad Seuerum Epiſcopum Pragenſem durauit.

5 Ioannes, ex Canonico Pragenſi Morauorum Epiſcopus, à Sigefrido Moguntino Archiepiſcopo ordinatur, conſentiente Seuero Pragenſi Epiſcopo. Obiit anno 1086.

Andreas Ioanni an. 1091. ſucceſſit, & ex Poleſſouico ſedē Epiſcopalem Olomuciū tranſtulit: obiitque cum annis quinque præfuiſſet.

Olomucij.

Petrus, ordine Canonicus regularis; Strahouienſis cœnobij, in Põtificatu Andreæ ſucceſſit; Huius electionem *Bretiſlaus* Dux Bohemiæ, Vratiſlai Regis filius, vſque adeò approbauit, vt deinceps ſtatuerit neminem, niſi eiuſdem cœnobij Strahouienſis Canonicum in Epiſcopum Olomucenſem eligendum. Quod etiam decretum litteris ſuis ac diplomatibus firmauit: idque contra Epiſcopi & Pragenſis Capituli prætenſionem, qui ſibi electionem Olomucenſis Eccleſiæ vſur-

Epiſcopi ex Ord. Præmonſtratenſi.

vſurpare nitebantur. Quæ quidem electio Canonicorum regularium Strahouienſium multis annis durauit. Moritur Petrus anno Christi 1104. Nonis Iulij ſepultus in Strahouia.

Ioannes, dictus Ventroſus, Canonicus in Strahouia, concordi voto Eccleſiæ Olomucenſi præficitur, de ea optimè meritus. Hic enim *Cremſirium* cum foro, & omni iure ab Othone Marchione Morauiæ, trecentis marcis argēti emit, Eccleſiæque bonis adiecit: inſuper *Lubacum* in Bohemia à Sobieſlao Duce Epiſcopatui incorporandum obtinuit. Moritur anno Chriſti 26. ſupra 1100. in Strahouia ſepultus.

Henricus cognomine Zdiquius, illuſtris Vladiſlai Ducis Bohemiæ frater, ac Strahouienſis cœnobij Canonicus profeſſus, Ioanni ſuccedit. miræ ſanctitatis atque innocentiæ

fex anno 1157. Kal. Iulij in mona-
ſterio Strahouienſi ſepultus.

Ioannes,Henrico vniuerſæ car- 10
nis viam ingreſſo , Pontificatum
Olomucenſem ſuſcepit, Canoni-
cus antea regularis Lithomiſlenſis.
Cumque ſeptem annis præſediſſet,
moritur, & in eccleſia ſua Olomu-
cenſi, ante introitum chori,ſub al-
bo marmoreo lapide ſepelitur.
Cœpit hac tempeſtate Lugduni
peſtifera Valdenſium inſania, quæ
virulenta tabe Bohemos tandem
ac Morauos corrupit, longéque ac
latè ſæuiit. De qua vide ſupra ca-
pite 1.

Ioannes, cognomento Caluus,
cathedræ Olomucẽſi deinde, con-
cordi omnium voto, præficitur,
Strahouienſis & ipſe cœnobij Ca-
nonicus profeſſus. Vir magnæ pru-
dentiæ,eximiæ largitatis, ac ſingu-
laris in omnes humanitatis & be-

neuo

neuolētiæ. Qui cùm Eccleſiæ ſuæ, miro omnium fauore, bene ac laudabiliter quindecim annis præfuiſſet, anno Chriſti 1172. moritur, & in monaſterio Gradicenſi prope Olomucium honorificè ſepelitur.

Dietlebus poſt hunc aſſumptus ex Strahouienſi monaſterio Pontificatum iniit, & religiosè adminiſtrauit. Moritur an. Chriſti 81. ſupra 1100. & in monaſterio Strahouienſi tumulatur. Poſt cuius deceſſum ſedes anno vno vacauit.

Peregrinus Dietlebo ſucceſſit, & ipſe Canonicus antea Strahouienſis, vir integer, & pius. Hic nondum expleto Pontificatus ſui quadriennio, moritur, & fratribus ſuis Epiſcopis in Strahouia attumulatur. Quo mortuo ſedes biennio integro viduata manſit Præſule & paſtore.

Cain ex Strahouia vocatus, pro-

curante

curante Conrado Marchione Morauię Pontificias infulas, opponentibus ſe iterum Epiſcopo & Canonicis Pragenſibus, ſuſcepit. Pontifex fuit qualem Paulus eſſe voluit, hoſpitalis ac modeſtus, profuſæque in omnes largitatis, & in clerum ſuum potiſſimũ. Hic quotieſcumque Olomucium venit, non Canonicos ſolùm, ſed totum eccleſiæ ſuæ clerum ex menſa & quadra ſua pauit, facilem & benignum ſe omnibus exhibuit, religioni mirificè vacauit. De quo id vulgo ferebatur, quod vox eius ſonora vt tuba Dei eſſet, & quaſi vox Angelorũ. Moritur pius & religioſus Pontifex anno Chriſti 1194. pridie Idus Ianuarij.

Engelbertus, natione Brabantinus, Canonicus & ipſe regularis Strahouienſis, poſtea Olomucenſem ſedem (vbi pridem Archidia- 25

conus

conus & Canonicus fuerat) obtinuit, magni conſilij vir, & ob hoc à Principibus & optimatibus in maximo pretio & exiſtimatione habitus. Canonicos ſuos miro amore & beneuolentia complexus, & ab eis viciſſim paterna veneratione cultus, nulli noxius, quin potiùs erga ſubditos ſuos mirificè benignus fuit. Moritur anno Chriſti 199. ſupra 1000. Hic totum eccleſiæ tectum plumbo veſtiuit.

Bauarus, natione Bohemus, ex Strahouienſi cœnobio euocatus, Engelberto ſufficitur, obiitque in monaſterio Milenſcenſi an. 1201. in Strahouia ſepultus: poſt quem ſeries Epiſcoporum ex Strahouia ceſſauit. Quod quidem monaſterium ante annum Chriſti 1120. (quo cœpit ordo Præmonſtratenſis) conditum fuiſſe, ex iis quæ ſuperius ſunt dicta, colligi videtur.

Quo

Quo autem anno Strahouienſes Canonici regulares inſtitutũ Præmonſtratenſe ſint amplexi, nondum certò mihi conſtat.

Robertus, natione Anglus, Sarcophagum S. Chriſtini auro argento gemmiſque ornauit, & crucem pretioſiſſimam duodecim marcarum auri, ab *Vladiſlao* Marchione pro eccleſia ſua obtinuit, moriturque anno Chriſti 1232. in Velegrado ſepultus.

Fridericus anno 1241. obiit.

Brumo Comes Schonbergius, natione Saxo, *Cremſirium* muro cinxit, eoque in opido Collegium Canonicorum S. Mauritij inſtituit ac dotauit, Comitatum Schonbergenſem & Hukenualdenſem, cum variis opidis ac prædiis, eccleſiæ ſuæ adiecit. Obiit an. 1281. Cremſirij in dicta baſilica ſepultus.

Theodoricus obiit anno 1302. 20

Ioannes Halius.

Petrus Brandauicius moritur Pragæ.

Conradus obiit anno 1326.

Henricus Berka obiit Pragæ 1333.

25 Ioannes, cognomento Wolko, Wenceſlai Bohemiæ Regis filius, Puſtimirenſe monialium cœnobium erexit ac dotauit, ibidem conditus.

Ioannes cognomento Oczko, poſt Archiepiſcopus Pragenſis & Cardinalis.

Ioannes à Nouo foro, antea Lithomiſlenſis Epiſcopus, & Caroli IV. Imperatoris Cancellarius, anno 1380. obiit, Lithomiſlæ conditus in monaſterio Eremitarum S. Auguſtini, quod fundarat.

Petrus Gelytus, Canonicorum regularium in *Lantzcrona* monaſterium propriis impendiis exſtru-

xit, in eodem ſepultus anno 1387.

Ioannes, Iudoci, & Procopij Marchionum Morauiæ frater, poſt Aquileienſis Patriarcha.

Ioannes dictus Mraz, antea Prępoſitus Zdderaſienſis, ordinis Cruciferorum S. Sepulcri. 30

Ladiſlaus obiit an. 1408. Cremſirij ſepultus.

Conradus, natione Weſtphalus, poſt ad Pragenſem cathedram tranſlatus, demum in Huſſitarum hæreſim eſt prolapſus.

Wenceſlaus, Patriarcha Antiochenus, obiit anno 1426.

Ioannes, antea Lithomiſlenſis Epiſcopus obiit Strigonij an. 1430. Vaciæ ſepultus.

Cōradus Vlmæ in Sueuia obiit. 35

Paulus anno 1450. Brunæ in Collegio S. Petri ſepultus.

Ioannes Ladiſlaū Alberti filium Bohemorum Regem coronauit.

Bohuſſius

Bohuſſius obiit Viennæ.

Prothaſius arcem Wiſthauienſem regiis ſtructuris erexit,& baſilicam ibi à fundamentis extruxit, obiitque anno 1482.

Ioannes,Varadienſis Epiſcopus, ſimul curam Olomucenſis Eccleſiæ ſuſcepit,& cœnobium Canonicorum regularium , quod *Omnium Sanctorum* dicitur , in ſuburbano Olomucenſi , à fundamentis erexit.

Ioanne poſtea familiæ D. Franciſci adſcripto Innocentius VIII. Papa N. Cardinali Alerienſi Epiſcopatum contulit.

Alerienſi extincto Alexander VI. Papa N. Cardinalem Montis Regalis ſuffecit.

43 Poſt hunc, *Staniſlaus Thurzonius*, Olomucenſem Eccleſiam reſidens multis annis feliciter rexit. Ad hũc Auguſtinus, Olomucenſis ac Brunenſis

nenſis Eccleſiarũ Præpoſitus, ſcripſit Catalogum Epiſcoporũ Olomucenſium, cum Hiſtoria Ioannis Dubrauij editum: ex quo ſuperiùs à. nobis enarrata deprompſimus. Thurzonio ſucceſſit Zaubekus, aut Dubrauius.

Ioãnes Dubrauius, Olomucenſis Epiſcopus, ſcripſit Hiſtoriam Bohemiæ anno 1575. Baſileæ editam: item libellum de Piſcinis, & Commentarium in quintum Dauidis Pſalmum, *Verba mea auribus percipe Domine.* Natus eſt Pelſinæ, nõ ignobili Bohemiæ opido, Chriſtianæ religionis auitæ ſtudioſiſſimo. Præfuit annis circiter decem, & anno 1553. viuere deſiit.

Dubrauio ſucceſſit *Marcus*, quẽ *Guilielmus*, nobili Vuizkoniorum gente ortus, excepit.

Guilielmo ſucceſſit *Ioannes Grodecius* Sileſius, qui heredẽ ſupellectilis

ctilis librariæ & argentariæ ſcripſit ex ſorore nepotem Venceſlaum Skalam Dubratuiskium.

Frãciſcus Dietterſtenius, S.R.E. Cardinalis, nobiliſſimo apud Morauos genere natus, Olomucenſi Eccleſiæ feliciter hodie præeſt.

CAPVT IX.

Vratiſlauienſes Epiſcopi in Sileſia.

HVIVS prouinciæ Epiſcopi primùm *Smogræ* reſederunt: inde Leonardus Epiſcopus ſedem tranſtulit 1041. *Bicinam*, qui anno 1051. viuere deſiit. Hieronymus deinde Epiſcopus (qui anno 1062. obiit) cathedram, cum collegio Canonicorum, Bicina *Vratiſlauiam* tranſuexit.

Imiſlaus Epiſcopus vel Heimo fundauit

fundauit collegium Canonicorum in opido Glogouia. Obiit an. 1126.

Thomas Epiſcopus erexit collegium Ratiboriæ ſeu Ratisboriæ. Obiit anno 1292.

Wenceſlaus Epiſcopus fundauit collegium Canonicorum in opido Otmachouio, & obiit anno 1417. Ipſam Epiſcoporum ſeriem nunc ſubnectamus.

Godefridus ciuis Romanus, primus Epiſcopus Smogrenſis anno 966. creatur à Ioanne XIII. Papa. Obiit 983. 1

Vrbanus I. obiit 1005.

Clemens I. obiit 1027.

Lucilius I. obiit 1036.

Leonardus I. ſedem Smogra anno 1041. Bicinam tranſtulit, vt dixi, vbi & obiit anno 1045.

Timotheus I. obiit 1051.

Hieronymus I. ſedem cum collegio Canonicorum Bicina tran-

ſtulit Vratiſlauiam, vt ſuprà retulimus. Obiit 1062.

Ioannes I. obiit 1072.

Petrus I. obiit 1091.

Ziroſlaus obiit 1120.

Imiſlaus, vel Heimo, fundauit collegium Canonicorum in vrbe Glogouia, obiitque 1126.

Rupertus I. præfuit annis 17. poſtea factus Epiſcopus Cracouienſis.

Magnus I. Poloniæ Principis Cancellarius, obiit 1146.

Ioannes II. ædificauit monaſterium ordinis Ciſtercienſis, & monachos ex Moribundo Burgundiæ cœnobio euocauit. Obiit Archiepiſcopus Gneſnenſis, circa annum 1160.

Gualterus I. Boleſlai Poloniæ Principis Cancellarius. Obiit 1176.

Ziroſlaus II. Obiit 1181.

Franciſcus I. 1191.

Iaroſlaus I. Sileſiæ Principis filius, obiit 1201.

Cyprianus I. obiit 1217.

Laurentius I. obiit 1232.

Thomas I. obiit 1267.

Thomas II. obiit 1292. Erexit collegium Canonicorum Ratiboriæ ſeu Ratisboriæ.

Ioannes III. obiit 1301.

Henricus I. obiit 1319.

Vitus I. obiit 1326.

Nancerus I. olim Cracouienſis Epiſcopus, obiit 1341.

Pretiſlaus I. obiit 1376.

Theodoricus I. à quibuſdam omittitur, eò quòd confirmationem à Romano Pontifice non potuerit impetrare.

Venceſlaus I. erexit collegium Canonicorum in opido Otmachouio, & obiit 1417.

Conradus I. ſenior, obiit 1447.

Petrus II. dictus *Nouack*, fouit

B. Ioannem Capiſtranum, ordinis S. Franciſci monachum, qui in Sileſiam ſui ordinis ſodales deduxit. Obiit 1456.

Iodocus I. Bohemus, ex illuſtri familia Roſenbergia, obiit 1467.

Rudolphus I. olim Epiſcopus Lauantinus obiit 1482.

Ioannes IV. dictus Rotus, virorum eruditorum amantiſſimus, obiit 1506.

Ioannes V. obiit 1520.

Iacobus à Salza obiit 1539.

Balthazar Promicius obiit 1561.

Hactenus ex Dugloſſo, & Ioachimo Cureo, Annalium Sileſiæ ſcriptoribus.

Carolus, Archidux Auſtriæ, frater Ferdinandi II. Cæſaris, & ord. Equitum Teutonicorum ſupremus Magiſter, hoc anno 1621. eſt Vratiſlauienſium Epiſcopus.

Trebnicenſe in diœceſi Vratiſlauienſi

flauienſi monaſterium virginum ordinis Ciſtercienſis, tertio lapide ab Vratiſlauia, fundarunt ampliſſiméque dotarunt *Henricus* Dux Sileſiæ, eiuſque coniux *S. Heduuigis*, monialibus Bamberga euocatis. In dicto monaſterio obiit S. Heduuigis anno 1243. à Clemente IV. Diuis adſcripta anno 1267.

CAPVT X.

Canonicorum Collegia, Abbatiæ, & alia cœnobia in Bohemia.

ANNO nongenteſimo viceſimo tertio *S. VVenceſlaus* Bohemiæ Dux, & poſtea martyr, primum *S. Vito* martyri templum Pragæ ædificauit, quod S. *VVolfangus* Epiſcopus Ratiſponenſis conſecrauit, *Boleſlaus Pius*, anno nongenteſi- *An.* 923.

mo octauo, Epiſcopi ſedem fecit, *Clemens V I.* Papa, anno milleſimo treceнteſimo quadrageſimo quarto, petente *Ioanne* Bohemorū Rege, eiuſque filio *Carolo I V.* Imperatore, dignitate Archiepiſcopali decorauit. Sunt autem in templo metropolitano Pragenſi, præter dignitates, Canonici præbendati viginti ſex, non præbendati decem, medij verò præbendati duo.

Præter metropolitanam S. Viti eccleſiam, multa inſuper in vrbe Pragenſi, & extra eam, ſunt Canonicorum collegia. In vrbe quidem ſunt iſta:

Omnium Sanctorum.

S. Martini, in minori Praga.

S. Nicolai, in veteri Praga.

S. Ægidij, ibidem.

SS. Petri & Pauli, in Wiſſegrado.

S. Stephani, in noua Praga.

S.Apollinaris,ibidem.

SS.Petri & Pauli,ibidem.

Extra Pragam.

S.Martini, in opido Koſtelez.

S.Stephani,Litomerici.

S.Iothardi,Slanæ.

S.Wenceſlai,ibidem.

SS.Cyrilli & Methodij,in veteri Boleſlauia.

S.Wenceſlai, in Proſik, prope Pragam.

SS.Petri & Pauli,Mechnicij.

S.Stephani,in Citow.

S.Mariæ, in Germanica Broda.

S.Ioannis,in Moraſſicich.

S. Crucis, ſeu Paſſionis Chriſti, in *Carlſtein* arce.

Fuerunt inſuper in Bohemia quàm plurima variorum ordinum monaſteria:vt

S.Benedicti,viginti ſex.

Ciſtercienſis ordinis, quatuor-decim.

Præmonſtratenſis, quindecim.

Canonicorum regulariũ, decẽ.

Crucigerorum cum Nauicula, tria.

Crucigerorum cum rubea ſtella, octo.

Minimorũ, ſiue Ordinis S. Franciſci Paulani, tria.

Mendicantium & aliorum ordinum inſuper plurima.

Sic fere *Georgius Bertholdus Pontanus* lib. 4. Bohemiæ Piæ, quẽ conſule, itemque *Coſmam* primò Decanum, poſt Epiſcopum Pragẽſem, qui præter vitam S. Adalberti Epiſcopi, ſcripſit Chronica Bohemorum libris tribus, vſque ad annum Chriſti milleſimum centeſimum viceſimum ſextum.

Inter Benedictina cœnobia eminent *Brenouia*, quæ S. Adalbertũ II. Epiſco

Epiſcopum Pragenſem agnoſcit conditorem, vt idem Pontanus tradit: item *S. Ioannis Baptiſtæ* monaſterium, cuius Abbas fuit S. Procopius.

Inter Ciſtercienſia cœnobia hęc tria potiſſimùm laudantur, *Aula Regia*, ad Muldam fluuium, haud procul à Praga, à Wenceſlao Rege condita, vbi plurima Regum Bohemiæ ſepulcra ſpectantur: *Zedlitium*, octauo lapide à Praga, circa annũ 1150. exſtructum, monachis Waldſaſſo euocatis; & *VVoſſeca* apud Litomericium opidum circa annũ 1180. ædificata, monachis pariter Waldſaſſo deductis.

Quod ad Præmonſtratenſem ordinem attinet, floret hodieque in vrbe Pragenſi Abbatia Montis Sion, vulgò *Strahouia* nuncupata; ab Vladiſlao Rege, niſi fallor, circa annũ 1140. conſtructa, & Norber-

tinis tradita. Hanc penè funditus per Huſſitas euerſam, *Ioannes Lohelius*, tunc Abbas Strahouienſis, nũc Archiepiſcopus Pragenſis laudatiſſimus inſtaurauit, fauente in primis Rudolpho II. Cæſare, qui Teplenſis Abbatiæ, à B. Roſnata fundatæ (in ruderibus adhuc iacentis à temporibus Huſſiticæ vaſtationis) prædia Strahouienſibus attribuit.

In Morauia illuſtris ac potens eſt eiuſdem ord. Præmonſtratenſis Abbatia virilis, vulgo *Luca* nuncupata: in qua libri non pauci, ad illius ordinis illuſtrationem, noſtra ætate, elegantibus typis ſunt editi. Quod præclarum factum vtinam aliorum locorum Abbates potentes æmulentur! De reliquis inſtituti Præmonſtratenſis per Bohemiam, Morauiam & Sileſiam monaſteriis conſule Chronicon noſtrum Præmonſtratenſe.

Fuit

Fuit item olim celebre apud Bohemos Cæleſtini ord. monaſterium, *Oybin* nuncupatum, bidui itinere ab Praga: quod anno 1556. procurante Ferdinando Cæſare ad vectigal annuum, Pragenſi Societatis IESV collegio eſt attributum: vt Nicol. Orlandinus lib. 16. Hiſt. Soc. commemorat.

CAPVT XI.

De Pragenſi, & aliis Societ. Ieſu collegiis in Bohemia, ac Morauia.

PETRVS CANISIVS, Nouiomagi in Geldria ad Vahalim flu. honeſto loco natus, cùm Viennæ in Auſtria impoſitum ſibi curationis Epiſcopalis onus, quod inuitus coactuſque ſubierat, ali-

quamdiu ſuſtinuiſſet, anno 1555. Pragam ſe contulit, à *Ferdinando* Romanorum Rege, qui Societatis in ea vrbe Collegium meditabatur, accitus. Huius itaque opera, ac ſtudio Ferdinandi, eiuſdem filij, Societatis amantiſſimi, Bohemiæ Proregis, bona Dominicanorum ſodalium venia, cœnobium *S. Clementis*, quod erat ſcholis peropportunum, accepit. Aliud enim Rex eis cœnobium, cui ab *S. Agnete* nomen erat, & à monialibus derelictum, annuente *Paulo IV.* Pontifice, dedit, amœno loco ſitũ, & cum amplificatione redituum, curante Caniſio, vt etiam ad vſum & ad elegantiam aptiùs, quàm vnde migrabant, concinnaretur: vt quãtum fieri poſſet ex eorum charitate Patrum nullâ (vt æquũ erat) ipſorum iacturâ, & Societati commoditas crearetur, & ciuitati. Ad vectigal annuum

annuum Societati attributum eſt *Oybin* monaſterium olim ord. Cæleſtini, bidui itinere à Praga ſitum. Ponebat ſuam Caniſius operam Pragæ iucundiùs multoque lætiùs, quàm Viennæ, maioris ſpe fructus allectus. Quamquam enim Pragenſis populus ſub vtraque ſpecie libabat diuina ac ſacroſancta myſteria, ceteros tamen Catholicos ritus ac ceremonias etiam tum retinebat: eratque ad honeſtum ac rectũ ſuo propenſus ingenio. Cleri porrò duces atque primarij nihil tam optabant, quàm vt ad ſuum aliquando candorẽ integritatemque Religionis cultus reuocaretur. Et qui in ea vrbe verſabantur hæretici, ij nec in ſuo numero viros doctos habebant, nec ſatis inter ſe de Religione conſentiebant, & quod caput eſt, ipſum ſuum ducem caputq; *Ioannem Hus*, à quo peſtem *Huſſita.*
hauſe

hauſerant & nomen, nullo iam loco numeroque ducebant. Eorum eſt hæreſis, ſacroſanctam Euchariſtiam ſub vtraque ſpecie cùm populo communicandam, eamque vel infantibus porrigendam; nec Apoſtolicæ ſedis auctoritatem Eccleſiæque Romanæ ſequendam. Sed ſi eò concionatores mitterentur idonei, qui Bohemicè noſſent, ſpes erat aliquando fore, vt peſtis illa depelleretur ab vrbe, & res Catholica reuireſceret.

Quibus & Regis & Caniſij votis obſecundare quodammodò viſus eſt Deus, duodecim fere hoc anno miſſis ad Societatem pręſtantis indolis Bohemis adoleſcentibus. Miſerat hos in Vrbem *Ferdinandus Rex*, in Collegio Germanico inſtituendos; ſed cùm per inopiam eò recipi non poſſent, Societati ſe vniuerſi penitus tradidere.

Quod

Quod Ferdinandus ita probauit, vt ex eo tempore, quamdiu vixit, Romano Collegio quadringenos ſingulis annis aureos nummos perbenignè donarit. Nec pia Regis, in commendanda ſuis & B. Ignatio Loiolæ, & Pontifici litteris re Bohemica, deſiderata ſedulitas eſt: ne prouinciam tam indigam opis ac prope depoſitam, deſertam prorſus paterentur; ſed paterna charitate complexi per Societatis homines ſubleuarent. Caniſius verò, dum accuratas in æde maxima conciones, frequenti conuentu, per dies feſtos habet, Huſſitas timor inuaſit, ne aduocaretur idcirco Collegium, vt ipſos diſputando reuinceret: ideóque cunctis opibus remorari cœpta conabantur. Quo metu animaduerſo, Caniſius ſignificandum eis cenſuit, non eo conſilio Societatẽ Pragam inferre veſtigia,

vt

vt quenquam diſputationis pugna laceſſeret, ſed vt iuuentutem non modò Catholicam, ſed reliquam etiam, & omne genus Ciuium ingenuas artes optimaſque litteras, mercede nulla, doceret. Sperabat nimirum his Huſſitas allectos inuitatoſque promiſſis, cùm ſe ad nouos Catholicoſque doctores applicuiſſent, futurum etiam vt ad auitam Religionem paulatim animos applicarent, & reiectis dogmatibus noxiis, ad Catholicorum ſenſum ſanamque doctrinam nullo negotio laberentur. Sic fere Nicolaus Orlandinus lib. 15. Hiſtoriæ Societatis IESV.

Præter Pragenſe, ſunt alia inſuper quatuor apud Bohemos Societatis IESV collegia: *Crumlouienſe, Commotouienſe, Nouodomenſe* & *Glaccenſe*: in Morauia autem ſunt duo *Olomucenſe* & *Brunenſe*: ad quæ,

 poſt

poſt victoriam Pragenſem & Morauiam ſubactam, Patres Societatis (pulſi namque à Pſeudorege fuerant) à Catholicis ſunt reuocati.

CAPVT XII.

Belli Bohemici inter Ferdinandum II. Cæſarem, & Fredericum V. Comitem Palatinum, origo, progreſſus, & finis.

MATTHIA Cæſare agente, & ALBERTO Belgarum Principe (raro & inuſitato contempti Imperij exẽplo) ius omne ſuum cedente, Ordines Bohemiæ *Ferdinandum Auſtriacum*, Catholicæ Religionis ſtudioſiſſimum, anno huius ſæculi decimo ſeptimo, ſibi Regem elegerant, & die 26. menſis Iunij, ſolemni

ſolemni ritu ac pompa, Pragæ coronarant. Pupugit id mirum in modum Caluinianos, hominum genus ſeditioſiſſimum,& ad Regna euertenda, aut turbanda natũ, qui ſpecioſo, ſed falſo titulo Vtraquiſtarum, Huſſitis (ea ſecta etiã num apud Bohemos obtinet)ſeſe adiunxerant. Anno itaque 1618.dũ *Matthias* Imp. Viennæ afflictiore valetudine languet, & poſtulatis Hungarorum, Poſonij in comitiis, diei indictio (qua eiuſdem *Ferdinandi*, iam tum proclamati electique Regis Hungariæ,coronatio celebrãda eſſet) omniũ expectatione diutiùs extrahitur:Bohemi coniurati(quorum Princeps erat *Matthæus* Comes Turrianus) globo armatorũ facto, arcem Pragenſem, cum armamentario ac curia regia, die 23. Maij occupant, inque conclaue, quod Cancellariam vocãt, vi irrumpen-
tes

tes *Guilielmum Slauatam*, Cameræ Bohemicæ Præſidē, *Iaroſlaum Borzitam*, regni Mareſcallum, & *Philippum Fabricium*, Secretarium, de feneſtra deturbant, altitudine quadraginta ampliùs cubitorum. Omnes tamen ſalui atque incolumes, Deo ſuos protegente, magna omnium admiratione, euaſerunt.

Bohemis rebellibus poſtea acceſſere *Moraui*, *Sileſij*, *Luſatij*, *Auſtriaci ſuperiores*, ac demum *Hungari*, *Gabriele Bethleno*, Trãſiluaniæ Principe, Turcarum cliente ac vaſallo, ad ſpem regni Hungarici euocato. Sed & *Achmetus*, Turcarum Sultanus, Chriſtiani nominis hoſtis hæreditarius, per legationes ſollicitatus, *Palaſſo*, *Corlato*, & aliis Conſtantinopolim miſſis: oblatumque tributum annuum, modo prouinciarum ſex confœderatarũ protectionem, aduerſus Ferdinandum, ſuſciperet.

peret. Nimirum hic genius ſectæ Caluinianæ eſt proprius ac perpetuus, viam Turcis ſternere: quod *Guil. Reginaldus* in ſuo Caluino-Turciſmo abũdè docuit, vt de Emblemate illo apud Batauos & Hugonottos vſitato nihil dicam, quo ſe *Turcis potiùs quàm Papiſtis acceſſuros*, non minùs ſtultè, quàm impiè profiteri ſolent.

Matthia Cæſare anno 1617. die 20. Martij defuncto, Bohemi rebelles *Ferdinandum* legitimũ Regem ſuum, iuratum ac coronatum, per ſummam iniuriã atque audaciam, paulò pòſt abdicant, libellis plurimis in facti defenſionem euulgatis. Cauſſa abdicationis potiſſima à Iure electionis liberæ petita eſt, quod inſcitè ſibi factioſi arrogare ſunt conati, culpata item comitiorũ Regni integritas, in quibus Ferdinandus publicè ſuſceptus fuerat. Regem

gem itaque nouum ſibi quærentes, cum à *Ioanne Georgio*, Electore Saxoniæ, & *Maximiliano* Bauarię Duce, quibus regni coronam detulerãt, reiecti eſſent, *Fredericum V.* Comitem Palatinum Rheni, die 27. Auguſti Pragæ congregati, ſibi Regem elegerunt, & ineunte menſe Nouemb. coronarunt.

Mox ad arma vtrimque fortiter ventum eſt, & tota pœnè Europa in partes tracta. Proteſtantes Germaniæ Principes cõfœderati (quos inter eminebant *Ioannes Fredericus*, Dux Wirtembergę, *Mauritius* Lãtgrauius Haſſię, *Chriſtianus* Princeps Anhaltinus; *Ioachimus Erneſtus* Marchio Anſpacenſis, & *Georgius Fredericus* Marchio Durlacenſis) Palatini partibus ſeſe cum Batauis adiunxerũt. *Saxo* & *Bauarus* in fide, Cæſari & Imperio debita, magno Reipublicæ Chriſtianæ bono, perſtiterunt.

ſtiterunt. Saxonë iniuria propriumque periculum ſtimulabat, quòd Vinarienſibus, ex *Ioannis Frederici*, per *Carolum V.* Electoratus titulo priuati, ſtirpe prognatis, Caluiniani ſpem feciſſent recuperandæ dignitatis. *Albertus* Belgarum Princeps primò *Carolum Longeuallium*, Comitem Buquoium, fortiſſimũ belli ducem, poſtea bis mille equites, & peditum ſex millia in Bohemiam miſit. Nec defuere ſororio ſuo *Sigiſmundus* Poloniæ Rex, & *Coſmus* Magnus Etruriæ Dux; quorũ prior Coſaccorum equitum millia quatuor oportunè tranſmiſit. *Paulus V.* Pontifex magnam pecuniæ vim, ex Italiæ decimis Eccleſiaſticis, collectum ſuppeditauit. Cumque bellum traheretur, & rebellio, vt fieri ſolet, lapſu temporis incrementum ſumeret, *Philippus III.* Rex Catholicus, ne periclitanti Eccleſiæ aut

genti

genti ſuæ deeſſe videretur, præter vndecim armatorum millia, quæ in Auſtria alebat, copioſiſſimũ apud Belgas exercitum, ad inuadendum Palatinatum, viresque hoſtium diſtrahendas, conſcribi iuſſit.

Porrò menſe Februario anni 1620. habita ſunt comitia *Herbipoli* in Frãconia, dein *Mulhuſæ* in Thuringia: quibus poſterioribus, præter *Electores Eccleſiaſticos*, & *Saxo*, cum *Ludouico Lantgrauio Dermſtadienſi* interfuit. Actum in iis de communi contra Caluiniſtas fœdere, qui vniuerſum Imperij ordinem euertere, Germaniam Turcicæ ſeruituti ſubdere, antiquã Catholicorum religionem & Auguſtanam Confeſſionem non occultis cuniculis, vt hactenus, ſed aperto Marte profligare conarentur. Menſe Iulio *Bauarus*, fœderati exercitus Catholici ductor, in Auſtriam ſuperiorem

ſecundo

ſecundo Danubio deſcendit, & *Lintzio* aliiſque opidis occupatis, prouinciam totam ad fidem Cæſari præſtandam compulit. Eodem ferè tempore *Saxo* in Luſatiam, & *Ambroſius Spinula*, Marchio Seſti, in Palatinatũ cum exercitu apud Belgas conſcripto, copiiſque Italicis aucto, irrupit, *Crucenaco*, *Oppenhemio*, *Bacheraco*, *Traubaco*, & aliis locis ad deditionem compulſis.

Menſe Octobri, *Bauarus* & *Buquoius* cùm exercitus ſuos vnum in corpus iunxiſſent, *Piſcam*, aliaque Bohemiæ opida & arces expugnarunt. Inde Pragam verſus progreſſi, die 8. Nouembris, quæ erat Dominica XXII. poſt Pentecoſten, primò à Praga lapide, collatis ſignis, cum hoſtili exercitu, feliciſſimè dimicarũt; *P. Dominico*, natione Aragonio, ex ordine Carmelitarum diſcalceatorum, Chriſti crucifixi

effigiem

effigiem in hoſtem inferente, certamque à Deo victoriam pollicente. Et manifeſtum, inita pugna, cæleſte auxilium fuit. Exercitus namque omnis fuſus fugatuſque, quinque amplius millia hoſtium cæſa, mille circiter demerſi, & flumine *Mulda* abſorpti, bis mille (quos inter filius primogenitus Anhaltini) capti, tormenta decē maiora, cum centum plus minus vexillis militaribus adempta, caſtra omnis opulentiæ plena à noſtris direpta: memorabili ſanè ad poſteros victoria: Ex noſtris vix ducenti cecidere. *Palatinus* ipſe cum vxore, *Anhaltino, Hohenloio, Turriano,* & aliis proceribus, in Sileſiā turpiter fugit, & qui animo Imperium Romanum iam deuorarat, vix reperit quò ſe tutò reciperet; crimenque rebellionis pudenda omne in æuum ſtrage expiauit.

Notatum à curioſis, eo ipſo die, quo illuſtris illa victoria de hoſte parta eſt, ex Matthæi Euangelio ab vniuerſa Eccleſia Catholica recitatum: *Reddite quæ ſunt Cæſaris, Cæſari, & quæ ſunt Dei, Deo.* Sequenti die Praga ſeſe dedit, & quatuor millia militum in ea præſidiariorum ad caſtra Cæſaris tranſierunt. In vrbe reperta Regni corona, maior item Nobilitatis pars deprehenſa, atque inter alios filius & vxor Comitis Turriani. Diebus proximè inſequentibus *Launum*, *Slaunum*, *Raconicium*, *Saltzium*, *Corremberga*, *Brandicium*, *Bemiſprotum*, *Caroloſtenium*, & alia vicina opida Cæſareano militi portas aperuerũt. Bohémia ſubacta, Buquoius exercitum victorem in Morauiam mouit, & *Olomucio*, *Bruna*, cæteriſque opidis ad deditionem coactis, vniuerſam prouinciam ad Cæſarem reduxit, vt &

Saxo

Saxo Luſatiam. Hungari, cum ſuo *Gabore*, pro genio gentis, vltimi in rebellione perſtiterunt.

CAPVT XIII.

Maximiliani Bauariæ Ducis Epiſtola ad Paulum V. Pont. Max. de victoria Pragenſi an. 1620. parta.

BEATISSIME in Chriſto Pater ac Domine, Domine Clemẽtiſſime, poſt humillima beatorum pedum oſcula. Reſpexit tandem Deus O. M. Eccleſiam ſuam, eiuſque hoſtes debellauit & fregit, illuſtri ſanè victoria, quę iure merito *Victoria Dei* vocatur. Ego quidẽ & veni, & vidi, pugnæque præſens fui, ſed vicit optimus Deus, cui omnẽ victoriæ titulum, gratiſſima

mẽte,ex ſolido adſcribo. Verè manus Domini nobiſcum fuit, quæ hoſtem tam potentem,& loco tam munito ſeſe opponentem deuicit. Nec ſine ſingulari Dei prouidentia factum videtur, quod cum hoſte congreſſi ſimus,ipſo Sanctorũ omnium octauo die, qui idẽ fuit cum Dominica 22.poſt Pentecoſtẽ,qua Euangelium ritu Romano prælegitur: *Reddite ergo Cæſari quæ ſunt Cæſaris*. Reddidit certè Palatinus Elector, quamuis inuitus; qui vbi cladem ſui exercitus accepit, vnà cum cõiuge,Praga ceſſit,& vel hoc ipſo Catholicum agmẽ viciſſe profeſſus eſt. In qua Dei victoria prorſus admiranda contigere. Hoſtis erat numeroſus, nec veterani militis robore carebat: hunc etiã locus ipſe fecit audacem.Nam in monte, vrbi Pragenſi contiguo, inſtructiſſimam contra nos aciem direxit;&

quam

quamuis ego, cum vniuerſo exercitu, tota penè nocte iter fecerim, hoc ſolum fine, vt hoſtem aſſequi, & cum eo confligere liceret, conflictus tamen initio admodum iniquus videbatur & impar, cùm hoſtes in oportuniſſimo ſibi loco, nec minus munito, facilem in nos pugnam ſortiti eſſent. At demũ præmiſſa deliberatione, ante omnia Deo fidẽdum, & ope diuina nitendum eſſe rati, ex iniquo etiam & inferiori loco hoſtem cominus aggreſſi ſumus.

Videbatur quidem noſter exercitus ſub initium nonnihil nutare: ſed mox reſumptis animis & alacritate, iuit in hoſtes, & eos è monte profligauit, tormẽta ænea maiora occupauit, omnibus aduerſæ partis aut cæſis, aut in fugam actis. Ita diſperſi fuſique ad internecionem vſque deleti ſunt: nec priùs

deſtitere noſtri, quàm fuga diſſipatos ad ipſam vſque vrbem inſecuti, varia in eos cæde graſſarentur. Numerus quoque cæſorum excreuit, vt plura millia interfectorũ numerarentur, cùm ex parte noſtra vix centum deſiderati; plures tamen læſi ſunt. Præter tot ex hoſtiũ numero cæſos, aliquot capti, inter alios Principis Anhaltini filius natu maximus, qui etiam grauiter læſus eſt, duo Comites, & plures Nobiles & Capitanei.

In eadem pugna, præter centum vexilla, decem quoque maiora curulia tormẽta hoſtibus erepta ſunt. Hungari, multis iam eorum proſtratis, vt fuga ſe ſeruarent, in Moldam flumen ſeſe præcipitarũt, tranaturi: ſed mille circiter in aquis interiiſſe dicuntur. Et quidẽ pugna ad horam tenuit die, vt dictũ, octauo omnium Sanctorum, qui ſeſe de

ſuis

ſuis hoſtibus inſigniter ſunt vlti. Die ſequenti, qui fuit nonus, quo celebratur dedicatio baſilicæ Saluatoris, ciuitas Praga deditionis ad me miſit litteras, ſe in Cæſaris poteſtate poſt hac futuram.

Altero ab hoc die, tam vetus quàm noua Praga (eſt enim tripartita ciuitas) obedientiã Imperatori ſine exceptione omni promiſerũt. Hodie quoque regni Bohemici Status, Comites, Barones, & Nobiles, crimen publicè deprecati, mihi nomine Cæſaris nouum homagium promiſerunt, & confœderationibus omnibus, tam cũ regno Hungariæ quàm aliis, initis renũtiauerunt, ipſaque confœderationũ inſtrumenta ad meas manus tradiderũt. Itaque in hoc anno, Deo ſoli laus, Auſtria ſuperior omnis Cæſari ſubiecta, inferior tranquillata & ab hoſte liberata, & complures Bohe-

miæ tam vrbes quàm arces captæ, ante Pragam hoſtilis exercitus profligatus, Praga occupata, & Status Regni Bohemiæ in Imperatoris fidem & obſequium reducti.

Hæc Sanctitati Veſtræ cõpendio narrare, ſimulque Eccleſiæ Rom. gratulari par erat. Interim Sanctitati Veſtræ ſubmiſsè & plurimùm me commendo, atque ad pedum oſculum reuerenter ſubmitto. Datum Pragæ, die 12. Nouẽbris 1620. Sanctitatis V. deuotus, & obſequẽtiſſimus filius & ſeruus Maximilianus.

CAPVT XIV.

Pauli V. Papæ Epiſtola reſponſoria ad Maximilianum Bauariæ Ducem.

DILECTO FILIO, nobili viro, Maximiliano Duci Bauariæ,

uariæ, Paulus PP. V.

Dilecte fili, Nobilis vir, feliciſſimum, & ſupra quàm dici poteſt, nobis & vniuerſæ Chriſtianæ Reipublicæ optatiſſimum Pragenſis victoriæ nuntium attulerunt litteræ tuæ: quam quidem victoriam, vt de immenſa Dei potẽtia confidentes, non dubia ſpe præſumebamus, ita nunc de ea tam copiosè, tam mirabiliter parata, immortales ei, qui facit mirabilia magna ſolus, gratias agere non deſiſtimus. Tibi verò, in viſceribus Ieſu Chriſti vnicè dilecte Fili, totius Eccleſiæ nomine, cui immeritò præſidemus, ex intimis præcordiis gratulamur, quòd nimirum res adeò præclaras tam fortiter, tam breui tempore geſſeris, vt quemadmodum ſcribis, veneris, videris, & Deo duce viceris perfidos Chriſti hoſtes, & Romano Imperio rebelles. Laudet,

Fili, vſque ad mortem, anima mea Dominum, quoniam adiutor & protector factus eſt nobis. Equidē Nobilitatis tuę litteris lectis, toto ſpiritu in Domino exultantes, eccleſiam S. Mariæ Maioris petiuimus, ibique humiliter proſtrati cū lachrymis, de ſummo accepto beneficio debita perſoluimus, tum auctori bonorum omnium Deo, tum eius ſanctiſſimæ Matri Miſericordiarum, & Reginę Sanctorum omnium in quorum ſolemnitatis octauo die, victoriam diuinitus tibi delatam fuiſſe ſcribis. Vt minimè dubitandum ſit, quin tibi pro gloria Dei ſtrenuè dimicanti cæleſtis exercitus auxilium illa die præſens adfuerit. Ad huius porrò beneficij magnitudinem, quàm grato poſſumus animo proſequendum, ſolemnes indiximus in hac Vrbe ſupplicationes ab eccleſia

S. Ma

S. Mariæ, quam appellãt ſupra Mineruam, ad eccleſiam S. Mariæ de Anima: ad quam nos venientes, ſacroſanctum Miſſæ ſacrificiũ Omnipotenti Deo, in gratiarum actionem, obtulimus. Nullum certè erit tempus, in quo collati eximij doni memoria ex animo noſtro deleatur, quin ſemper in dies magis, magiſque vigebit, ſicut & illuſtris tuæ virtutis, tuorumque geſtorum immenſa gloria perpetuò nobis ante oculos verſabitur, omniſque conſequẽs ætas meritis illam laudibus celebrare nõ deſiſtet. Nec eſt, quod aliquo pacto vereamur, ne iſta tua virtus vmquam defatigetur, quin firmiter ſperare debemus, eam ex ipſis, pro Chriſti atque ipſius Eccleſiæ honore, feliciter ſuſceptis laboribus, maiores quotidie vires accepturam, deque Chriſtiana Republica maiori etiam, ſi fieri poſſit, co-

natu optimè promereri nunquam ceſſaturam.

Quo ſanè fiet, vt antiqua Bauaricæ familiæ decora tuis egregiis factis in dies exornentur,& cumulentur , & ipſe temporalis atque etiam æternæ felicitatis ampliſſimum præmium, ab eo,qui eſt liberaliſſimus remunerator, conſequeris. Nos certè tantum nobilitatis tuæ merito tribuimus, vt quæ vnquam à nobis, atque ab hac ſancta Sede, in te tuamque familiam proficiſci poterunt, ea ſemper vobis parata fore, pro certo habeas, velimus. Interim Nobilitati tuæ à Domino ſecunda omnia optamus & precamur, & iterũ paterna noſtra benedictione, toto cordis affectu, benedicimus. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, 3. Decembris 1620. an. 16. Pontificatus.

Ceterùm Paulus V. Papa anno

1621. die 28. Ianuarij viuere deſiit: cui, die 9. menſis Februarij ſequentis, feliciter ſuffectus eſt Gregorius XV. ex gente Ludouiſia apud Bononienſes nobiliſſima.

CAPVT XV.

Cæſares XII. Auſtriaci, ſeu Vaticinium de magnitudine ac potentia Familiæ Auſtriacæ, anno 1261. editum.

GENS AVSTRIA, velut fato quodam ad Imperium orbis terrarum nata, duodecim continua penè ſerie Cæſares Auguſtos dedit, magno vniuerſæ Reip. Chriſtianæ cõmodo. Primus ſupremum iſtud honoris & gloriæ faſtigium *Rudolphus*, Habsburgẽſis apud Hel- 1
uetios Comes, anno partæ ſalutis 1273. familiæ ſuæ intulit & gẽtem ſceptris

ſceptris regníſque fatalẽ propagauit. Quo merito? In Dei Opt. Max. conſulta inquirere nefas eſſe ſcio, nec faciam: ſed non eſt inquiſitio, quæ ſuperiorum ætatum hiſtorici litteris conſignarunt, cõmemorare.

Anno 1261. in modica adhuc fortuna, & non niſi Comes Habſburgenſis, multiplex veræ pietatis ac religionis ſtudiũ *Rudolphus* prætulit: cui ſecuturam decurſu temporum magnitudinẽ vaticinia vocéſque diuinæ adſcripſerunt. Venatum fortè, die pluuio, & viis fractis ac ſordentibus, eques iuerat. Ecce Parochus, SS. Euchariſtiam extremum ægro ſolatiũ laturus, torrentis ad ripam, pedes occurrit. Quo viſo piiſsimus Comes, non ſine indignatione, equo deſilit, & *Me vehi*, inquit, *te qui Saluatorem meũ portas, pedibus incedere, indecorum ſit atque impium. Conſcende itaque, & equum*

hunc

hunc cape. Paret Sacerdos,& præeũtem Comes, capite nudato, piè ſequitur,atque ad humile ægri tugurium deducit.

Sacerdos, ad templum redux, equum reſtituere cum vellet, *Abſit*, inquit, *vt illum ego equũ conſcendam, quem ſcio Dominum, & Creatorem meum geſtaſſe. Quod ſi præter merita, hæc tibi à me venire cenſes, téque adeo munere iſto indignũ, pios in vſus conuerte. Illi nempe ego dedi ac dicaui, à quo mihi honores, opes, vita, & anima.* Parochus itaque munus admiſit,& mente diuinitus monita, Comiti bene abeunti dixit, ſimúlque Imperium orbis terrarum ipſi ac poſteris prædixit.

Poſtero die *Rudolphus* ad *Farenſe* monaſterium (quod inter Tigurum & Aquas ſitum, Lindemago adiacet) ſe contulit, virginem ſanctimonialem, propinquam & ætate grandem,

dem,inuiſurus. Quæ vbi eum vultu ſereno excepiſſet, *At tibi ego*,inquit, *heſterno die Numen cæleſte placatum beneuolumq́; redditum denũtio, próque pietatis ac liberalitatis officio, tibi poſteríſque tuis ſummum in terris honorem ac faſtigium promitto. Perge porrò,atque vt cœpiſti,viam inſequere.*

Parochus verò poſtea,cùm *VVernero* Moguntino Archiepiſcopo,& S. R. I. Electori à Sacris ac Secretis eſſet, crebros de *Rudolpho* ſermones, non ſolùm apud herum ſuum, ſed alios quoque Principes habuit, eius virtutes ac pietatem laudibus in cælum efferens. Quo factum,vt agente in primis eodem Electore Moguntino, Imperator an. 1273. renuntiaretur. Sic ferè Franciſcus Guillimannus lib. 6. Hiſt. Habsburgicæ,ex antiquis & probę notæ codicibus manuſcriptis. Alij ad Sueuicam Vatem hæc referũt:quidam & ſom

& ſomnio ſequentis noctis (qualia non pauca,à Deo immiſſa,in ſacris profaniſque hiſtoriis legimus) Comitem ipſum diuinitus edoctum ſcribunt. Vt vt ſit, res illa certa eſt ac rata, & fidem etiam ab euentis (quæ certiſsima vaticiniorũ interpretatio)nunc habet. Itaque nemini mirũ videri debet Caluinianos, ſectæ Berengarianæ propugnatores acerrimos, Sereniſsimã Familiam Auſtriacam (quæ vt Deo in primis magnitudinem ſuam debet acceptam, ſic cultus eiuſdem, in V. Sacramento, eſt ſtudioſiſsima) tanto odio proſequi: quamquam fruſtra, irritoque ſemper conatu, Deo ſcilicet illam protegente.

Ceterùm *Rudolphus* Cæſar creatus, Ottocarum Bohemiæ Regem potentiſsimum bello vicit; & prouinciis, quas is ſtante Interregno occuparat,recuperatis, *Alberto* filio

ſuo

ſuo maiori Auſtriam,Stiriã,& Carniolam, *Rudolpho* natu minori Sueuiam, & *Mainhardo* Tirolenſium Principi Carinthiam anno 1282. in comitiis Auguſtanis contulit. Obiitque plenus glorię anno 1291. Spiræ Nemetũ conditus. Obſeruatũ à Gilberto Genebrardo homine Gallo,in Chronologia, & aliis,Familiã Auſtriacã eo ipſo tẽpore orbi Chriſtiano diuinitus datã,quo Ottomãnica publico damno emerſit.

2 Rudolphũ ſecutus eſt *Albertus I.* filius,qui Adolphum Nauſſauium, prælio victũ,regno exuit; obiitque an. 1308. Spiræ itidem ſepultus.

3 *Fredericus* cognomento *Pulcher*, Rudolphi nepos, Rex Romanorũ, eo nomine Tertius,anno 1314.eligitur,& à Ioanne XXII. Papa confirmatur. Cum Ludouico IV. Bauaro collega an. 1325.tranſegit, vt pari vterque poteſtate imperaret.

Obiit

Obiit an. 1330. conditus in Carthuſia Murbacenſi à ſe condita, apud Viennam Auſtriæ.

Succẽturiati deinde Lucẽburgici; quos *Albertus II.* Sigiſmundi Imperatoris gener, excepit: cui, intra vnius anni ſpatiũ, tria Regña Bohemiæ, Hungariæ, & Romanorũ, rara quadam felicitate obtigerũt. Viuere deſiit an. 1439. Albę in Hũgaria. 4

Exinde ſobrinus illius *Fredericus IV.* aliis Tertius, cognomine *Longæuus*, ſceptra tenuit, quo nullus Cæſarum, poſt Octauianum Auguſtum, diutius imperauit, quíque poſtremus ex Germanicis Imperatoribus in vrbe Roma coronã Imperij accepit. Obiit anno xj. 1493. Imperij 53. ætatis 78. 5

Reliquit is filium *Maximilianum* eo nomine Primum, qui potentiam iſtam, toti hodie orbi formidabilem, in Auſtriam gentem tranſtulit, 6

ſtulit, *Mariæ Burgundicæ,* Caroli Audacis filiæ matrimonio auctus. Dignus profectò ea fortuna Princeps, vtpote virtutibus, & animi magnitudine, itemque benignitate, cum optimis quibuſque omnium ſæculorum Principibus comparandus. Is filium reliquit *Philippum* cognomento *Pulchrum*, cui *Ioanna* vxor, Ferdinandi Regis Catholici filia, Hiſpaniam, cum India, dotalem attulit. Vita exceſsit Maximilianus anno 1519.

7 Maximiliano in Imperio ſuffectus eſt ex Philippo filio nepos, *Carolus V.* vero elogio Maximus, cuius laudes leuiter hîc libaſſe, ſit detraxiſſe.

8 Carolus porrò *Ferdinandum* fra-
9 trem, Ferdinandus filiũ *Maximilianum,* eo nomine Secundum, Maxi-
10 milianus *Rudolphum II.* itidẽ filium,
11 Rudolphus *Matthiam* fratrẽ habuit

ſucceſſo

ſucceſſorem. Patrueli ſuo, Viennæ an. 1619. die 20. Martij defuncto, ſucceſsit *Ferdinandus II.* Cæſar, à 12
Septemuiris Frācofurti congregatis, die feſto S. Auguſtini, qui eſt 25. Auguſti, electus. Cui prouincias omnes Auſtriacas, per Matthię fratris obitum ad ſe deuolutas, ceſsit Sereniſsimus Archidux *Albertus,* Belgarū Princeps; raro ſanè ac laudabili exemplo, ſi vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ bonum ſpectemus, vt is ſpectauit.

Optimo itaque iure *Domus Auſtriaca, Romanorū Imperatorum* (quos nouem continua ſerie dedit, & plures, vt vouemus, dabit) *parens ac nutrix*, frendente nequidquam inuidia, nuncupatur.

Hic priſcæ Pietatis honos. Nec terminus vnquam
Auſtriacæ ditionis erit, quam Sueuica Vates,
Fatidicáque pius firmauit voce Sacerdos.

F I N I S.

INDEX RERVM.

A

Abbatiæ regni Bohemiæ,*cap*.10. *Moraniæ*,8. *Sileſiæ*,9.

S.*Adalberti Epiſcopi Pragenſis vita*,6.

B.*Agnes filia Regis* Boh. *ex ord*.S.*Franciſci*,c.4.

Albertus II. *Imp*. & Rex Bohemiæ. 3.

Alberti Belgarum *Principis laus*,c. 12.

Ambroſij Spinulæ Marchion.res geſtæ in Palat.c.12.

Archiepiſcopi Pragenſes,c.7.

Aula Regia,ord.Ciſtercienſis Abbatia in Boh.c.10.

Auſtriaci XII. Cæſares,c.15.

Auſtriaci quando ad regna Bohemiæ & Hungariæ *euecti*, c.3.

B

BElli *Bohemici origo & finis*,c.12.

Benedictina *cœnobia in* Bohemia,c.10.

Bohemiæ *ſitus ac ſtatus*,*cap*.1.

Brenouia Benedictinorum Abbatia in Boh.c.10.

C

CAnonicorum *collegia in* Bohemia, c. 10. *Morauia*,c.8.*Sileſia*,c.9.

Carolus V. *Imp. laudatur*,c. 15.

Carolus Longeuallius, *Comes* Buquoius, *in* Bohemiam *mittitur*,c.12.

Ciſtercienſ.ord.cœnobia in Boh.c.10.17.*Sileſia*,c.9.

Coſmas primùm Decanus,pòſt Epiſcopus Pragenſis, & *Hiſtoricus* Bohemia,c.7.

S. *Cyrillus Epiſcopus & Apoſtolus Morauiæ ac Bohemiæ* c.4. & 7.

Ferdinand.II. *Rex Boh.eligitur*, c.12.*fit Imp*.c.15.

Fredericus III. *Imp*. c.15.

Gabriel

G

GAbriel Bethlenus, vulgò Bethlem Gabor, Princeps Tranſſiluaniæ, c. 12.
Georgius Bertholdus Pontanus, Hiſtoricus Boh. c. 4.
Georgius Podiebradius Rex Bohemiæ intruſus, c. 3.
Gneſnēſibus in Polonia Epiſcopus datur à S. Adalberto Epiſcopo Pragenſi, c. 7.
Guilielmus Slauata cum ſociis per feneſtram præcipitatur, c. 12.

H

SAncta Heduuigis Duciſſa Sileſiæ, c. 9.
Huſſitarum hæreſis, c. 1. & 11.

I

IOannes Capiſtranus in Sileſiam Franciſcanos adduxit, c. 6.
Ioannes Dubrauius, E. Olomucenſis & Hiſt. Boh. c. 8.
S. Ioannes Eleemoſynarius martyr & Canonicus Pragenſis, c. 4.
Ioannes Georgius Elector Saxoniæ, c. 12.
S. Iuanus filius Regis Croatiæ, c. 4.

L

LVca, Abbatia ord. Præmonſt. in Morauia, c. 10.
Lucenburgica ex familia Reges Boh. c. 3.
S. Ludmilla Duciſſa Boh. c. 4. & 5.
Ludouicus Lantgrauius Darmſtadienſis fidus Cæſari, c. 12.

M

MAthia Imp. mors, c. 15.
Maximilianus I. Imp. c. 15.
Maximiliani Ducis Bauariæ res geſtæ, c. 12. Epiſtola eiuſdem ad Paulum V. Papam, c. 13.
S. Methodius Morauorum Apoſtolus, c. 4. & 7.
B. Mlada Abbatiſſa, & filia Regis Boh. c. 4.
Mons Sion ſeu Strahouia, Abbatia ord. Præmonſtratenſis, in urbe Pragenſi, c. 8. & 10.

Olomu

O
Olomucenſes Epiſcopi in Morauia, c. 8.
P
Pauli V. Papæ epiſtola ad Maximilianum Bauariæ Ducem. 14.
Petri Caniſij, Soc. Ieſu, res geſta in Bohemia, c. 11.
Præmõſtrat. ord. Abbatiæ in Bohemia & Morauia, c. 10.
Eodem ex ordine Epiſcopi decem Olomucenſes. c. 8.
Pragenſes Epiſcopi & Archiepiſcopi, c. 7.
Polonica ſeu Iagellon. ex familia Reges Bohemiæ, c. 3.
S. Procopius Abbas Benedictinus, c. 4.
R
Reges ac Principes Bohemiæ, c. 2. & 3.
B. Roſnata, Abbas ord. Præmonſtratẽſis, fundator Teoplenſis ſeu Teplenſis monaſterij, c. 4.
Rudolphus I. Imp. familiæ Auſtriacæ conditor, c. 15.
S
Sancti ac patroni Bohemiæ, c. 4.
S. Sigiſmundus Rex Burgundiæ, à Carolo IV. Imp. Pragam translatus, c. 4.
Societatis Ieſu Collegia in Bohemia & Morauia, c. 11.
Strahouia, Abbatia ord. Præmonſtrat. Pragæ, c. 8. & 10.
T
Teplenſis Abbatia ord. Præmonſtratẽſis, c. 4. & 10.
V
Sanctus Vitus martyr, & patronus Bohemiæ, itemque Eccleſia metropolitana, c. 3.
Vratislauienſes Epiſcopi in Sileſia, c. 9.
W
Sanct. Wenceslaus Dux Bohemiæ & martyr, c. 4. & 5.
B. Woislaua Abbatiſſa, & fundatrix monaſterij Chotieſſouienſis in Bohemia, inſtituti Præmõſt. c. 4.
S. Wolfangus Epiſcopus Ratiſponenſis S. Viti templum Pragæ conſecrat, c. 10.
B. Zdislaua virgo ord. Prædicatorum, c. 4.

F I N I S.

Digitized by Google

Lelij Lastij, dono D.
Jo: Leonardi Turresij
Neapoli die 3.
Jan. 1625.

3''

Digitized by Google

Digitized by Google